Diploma in Journalism Examination, 2011
वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम)
(नवा अभ्यासक्रम)
प्रश्नपत्रिका क्र – ३ : संपादन, अग्रलेख आणि वृत्तपत्रीय लेखन

वेळ : ३ तास | एकूण गुण : १००

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*२) **उजवीकडील अंक** गुण दर्शवितात.*

१. अ) वृत्तपत्राच्या संपादकीय विभागाची रचना थोडक्यात सांगून संपादक ते उपसंपादक या साखळीतील प्रत्येकाचे महत्व स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब) वृत्तपत्राच्या सर्व विभागांशी समन्वय राखण्याचे काम संपादकीय विभागातील कोण व कशा प्रकारे करतो ? १५

२. अ) बातमीवर संपादकीय संस्कार करणे किंवा प्रसंगी बातमीचे पुनर्लेखन करणे का आवश्यक असते, ते सोदाहरण सांगा. १५

किंवा

ब) बातमीचे संपादन करण्यासाठी उपसंपादकाजवळ कोणती गुणसंपदा/कौशल्ये आवश्यक असतात ? १५

३. अ) वृत्तपत्रातील संपादकीय पानाचे महत्व स्पष्ट करून त्याची रचना ढोबळ आराखडा काढून दाखवा. १५

किंवा

ब) 'ऑप-एड पेज' (संपादकीय पानासमोरचे पान) विषयी तुमच्या कल्पना स्पष्ट करा. १५

४. अ) अग्रलेख, वृत्तलेख आणि स्तंभलेखन यांची वैशिष्ट्ये सांगून त्यांतील फरक स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब) तुमचा आवडता स्तंभलेखक/संपादक आणि त्याच्या लेखनाची शैली, वैशिष्ट्ये याविषयी चर्चा करा. १५

५. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : २०

अ) मृत्युलेख

ब) शीर्षके आणि बंदुकीची गोळी

क) वृत्तपत्रांमधील चुका

ड) पार्सल विभागाचे कामकाज

इ) बॅनर आणि अँकर

फ) माध्यमांच्या मालकीचे प्रचलित प्रकार

ग) पुरवण्यांचे बदलते स्वरूप

ह) इलेक्ट्रॉनिक माध्यामातील तंत्रज्ञानातील बदल.

६. खालील मजकुराचे **मराठीत** अर्थवाही भाषांतर करून त्याला अन्वर्थक **शीर्षक** द्या. १०

New Delhi : The Muslim Brotherhood , Egypt's Islamic party, has approached India to help conduct elections in the country when they are ready to go to polls. India may be willing to consider the request, sources said. The request was made to the Indian envoy in Egypt in the past weeks.

The Brotherhood was banned in Egypt through the reign of deposed President Hosni Mubarak. Its Islamist history and its role in the creation if Islamic movements have raised fears that in the post-Mubarak power vacuum, Islamic power.

India, with huge credibility in conducting the world's largest election fairly, looks upon this as a unique way of recasting its relations with Egypt, which were negligible in the m\Mubarak years. India is also looking at request like this as promoting brand India, but not piggybacking on any other power. The possibility of India helping out with Egypt elections was also raised by US secretary of state Hillary Clinton with foreign minister S. M. Krishna.

To get the better view of the fast-changing political equations in the region, national security advisor Shivshankar Menon will travel to Tehran. He will also talking some of the Arab states in the gulf. India is mulling a high-level visit to Egypt as well, but there is no decision on that yet, said sources.

७. खालील मजकुराचे संपादन करून त्याला दुकॉलमी योग्य **शीर्षक** द्या. १०

मंचर (वार्ताहर) : कळंब (गणेसवाडी, तालुका आंबेगाव) येथील नर्सरीच्या मजुरांच्या पाच घरांवर पडलेल्या दरोडा टाकून ६७ हजारांचा ऐवज लुटून नेला. यावेळी दरोडेखोरांनी केलेल्या मारहाणीत एक लहान मुलगा आणि दोन महिला जखमी झाल्या. विशेष म्हणजे दरोडेखोरांनी अंगझडती घेताना महिलांना विवस्त्र करण्याचा लज्जास्पद प्रकार केला आहे.

पुणे–नाशिक महामार्गालगत कळंब गावाच्या हद्दीत गणेशवाडी आहे. येथे जवळच माउली हायटेक नर्सरी आहे. नर्सरीतील ६ मजूर येथे पत्र्याच्या शेडमध्ये राहतात, तर काही स्थानिक ग्रामस्थ येथे राहतात. या भागात एकत्र पाच कुटुंब राहत असून, शनिवारी रात्री यातील पुरूष मंडळी लग्नाच्या वरातीसाठी, तरकाही जण बाहेरगावी गेल्याने घरी बहुतेक महिलाच होत्या. रात्री नऊला नर्सरीजवळ चार–पाच अनोळखी आले होते. त्यांनी नर्सरीचा कागद फाडून ते निघन गेले. रात्री दहा वाजता सर्वजन जेवम करून झोपी गेले.

पहाटे एक वाजता सहा दरोडेखोरांनी येथील घरांवर दरोडा टाकला. बाळासाहेब आल्हाट यांच्या घरात दरोडेखोर गेले. घराचा दरवाजा उघडण्यासाठी दरोडेखोरांनी बाहेर झोपलेले आजोबा लक्ष्ण थोपटे यांना उठविले. पडवीत झोपलेल्या संतोष चंद्रकांत भोसले (वय १९) यास आजोबांनी बाहेर बोलविले. या दरोडेखोरांनी संतोषच्या मानेवर कुऱ्हाड ठेवून बाळासाहेब आल्हाट यांचे घर उघडण्यास सांगितले. संतोषने बाहेरून आवाज देता मंदा आल्हाट यांनी ओळखीच्या आवाजाने घर उघडले. दरोडेखोरांनी त्यांच्या डोळ्यावर बॅटरी उजेड टाकला. त्यानंतर दरोडेखोरांनी मारहाण सुरू केली. घरात असेल ते आणून द्या, नाहीतर खल्लास करू, असा हिंदी व मराठी भाषेतून दम त्यांनी दिला.

Diploma in Journalism वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम) Examination, 2011
(नवा अभ्यासक्रम)
प्रश्नपत्रिका क्र – १ : मराठी पत्रकारितेची प्रेरणा, स्वरूप आणि तत्त्वे

वेळ : २ तास | एकूण गुण : ५०

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***

*२) **उजवीकडील अंक** गुण दर्शवितात.*

१. अ) 'राजकीय जागृती आणि सामाजिक सुधारणांशी मराठी वृत्तपत्रांचा स्वातंत्र्यपूर्व काळात फार निकटचा संबंध होता, या विधानाची चर्चा करा. **१५**

किंवा

१. ब) मराठी वृत्तपत्रसृष्टीत दैनिक 'सकाळ'ने केलेल्या कामगिरीचा आढावा घेऊन डॉ. ना. भि. परुळेकर यांचे त्या संदर्भातील योगदान स्पष्ट करा. **१५**

२. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) : **१०**

क) ज्ञानप्रकाश

ख) मूकनायक

ग) महाराष्ट्र टाइम्स

घ) पुढारी

च) इंटरनेटवरील मराठी वृत्तपत्रे

छ) 'संदेश' कार कोल्हटकर.

३. अ) वृत्तपत्राची प्रमुख उद्दिष्ट्ये कोणती ? आजची मराठी वृत्तपत्रे या उद्दिष्टांशी एकनिष्ठ आहेत से तुम्हाला वाटते का ? चर्चा करा. १५

किंवा

३. ब) पत्रकारांसाठी आचारसंहिता आवश्यक आहे असे तुम्हाला वाटते का ? अशी आचारसंहिता अस्तित्वात आहे का ? असल्यास त्यातील तरतुदी कोणत्या ते सांगा. १५

४. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) : १०

क) विकिलिक्स, राडिया, मीडिया

ख) वृत्तपत्रस्वातंत्र्याच्या मर्यादा

ग) वृत्तपत्रीय लेखन व ललित साहित्य

घ) वाचक – संपादक नाते.

M.A. M.C.J. (Semester Pattern) (Semester – I) Examination, 2011
Paper – 101 : LANGUAGE SKILLS FOR MEDIA

Time : 2 Hours Max. Marks : 40

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate marks.*

1. Write a short article (of around **200-250** words) on **any one** of the following (you may use imaginary details where necessary) : **10**

   i) About a world famous sportsperson (to be published in children's supplement of a newspaper).

   ii) About a visually impaired girl who fought a legal battle to secure admission to medical course (for op-ed page).

   iii) About friendship (to be published in a newspaper supplement for youth).

2. Students have to attempt **either** Q. 2 (a) : Translation **or** Q. 2 (b) : Editing a news item.

   a) Translate **any one** of the following news into **Marathi** or **Hindi**. **5**

      i) **New Delhi :** Setting its foot down, the Home Ministry on Thursday asked the Commonwealth Games Organising Committee to complete all unfinished work by Saturday morning to ensure foolproof security.

      This was conveyed to the OC after a high-level security review meeting convened by Home Minister P Chidambaram, and attended by senior officials of Home Ministry, Delhi Police, security agencies and Organising Committee, sources said.

      The Home Ministry told the organisers and other authorities to complete all works in sporting venues by tomorrow mid-night and in the Games village by Saturday morning.

      The decision assumes significance in view of the fact that works related to cleanliness, finishing touches and drain out clogged water are yet to be completed in some sporting venues and Games village.

ii) New Delhi, Sept. 23 (PTI) The government today extended till September 29 the ban on bulk SMSes and MMSes as a preventive measure in view of the court verdict on the Ayodhya title suit.

An order in this regard was formally issued by the Ministry of Communications in consultation with the Ministry of Home Affairs.

The order was issued to all mobile telecom service providers in the country for "banning all bulk SMSes and MMSes in all service areas with immediate effect till September 29".

The Supreme Court today stayed for a week the Ayodhya title suit verdict that was due to be pronounced by Allahabad High Court tomorrow and will hear the plea for deferment of the judgement next Tuesday (September 28).

The government is apprehensive that some extreme elements may foment trouble by inciting communal passions after during the period and taking all measures to check any untoward incidents.

OR

2. b) Edit and rewrite **any one** of the following news items correctly and give a suitable heading to it. **5**

i) **Tokyo :**

Highly radioactive iodine seeping from japans damaged nuclear complex may be making it's way into seawater farther north of the plant than previously thought, officials said Monday, adding to radiation concerns as the crisis stretches into a third week.

Mounting problems, including badly miscalculated Radiation Figures. and no place to store dangerously contaminated water, have stymied emerjency workers struggling to cooldown over the heating plant and avert a disaster with global implications.

OR

ii) **New delhi :**

India's latest tiger census shows an increase in numbers of the endangered Big Cat.

The census counted at least 1,706 tigers in forests across the country, about 300 more than 4 years ago, government official said monday.

Environment Minister Jai ram Ramesh called the increase good news but cautioned against any complesancy inefforts to save the iconic animal from extinction. Conservationists used hidden Cameras and dna tests to count the cats in 19 states tigers live in the Wild.

3. Students have to attempt **either** Q. 3 (a) : Translation **or** Q. 3 (b) : Writing a passage.

a) Translate **any one** of the following passages into **English**. **5**

i) न्यूयार्क: पाकिस्तन के बढ़े हुए तेवर को दरकिनार करते हुए भारत ने कहा कि वह कश्मीर समेत सभी मुद्दों पर उसके साथ बातचीत करने को तैयार है।

विदेश मंत्री एस एम कृष्णा ने कहा कि वार्ता हेतु पाकिस्तान के विदेश मंत्री शाह महमूद कुरैशी की संभावित भारत यात्रा के दौरान हर उस मुद्दे पर बातचीत होगी जिसपर वह (पाकिस्तान) बातचीत करना चाहते हैं और जिसपर हम बातचीत करना चाहते हैं।

वह पाकिस्तान विदेश मंत्रालय के हाल के उस बयान के संबंध में पूछे गए सवाल का जवाब दे रहे थे जिसमें कहा गया है कि जब तक भारत कश्मीर को अपना अभिन्न हिस्सा मानना नहीं छोड़ देता तब तक उसके साथ कोई परिणामोन्मुख वार्ता नहीं हो सकती। इसके अलावा कुरैशी ने भी इस मुद्दे पर अमेरिकी हस्तक्षेप की मांग की थी।

ii) नवी दिल्ली–काश्मीरमध्ये पुन्हा नव्याने उसळलेल्या हिंसाचारानंतर जम्मू–काश्मीरला राजकीय पॅकेज देण्यावर चर्चा करण्यासाठी केंद्रीय मंत्रिमंडळाच्या सुरक्षाविषयक समितीची बैठक आज येथे झाली. पंतप्रधान डॉ. मनमोहनसिंग हे या बैठकीच्या अध्यक्षस्थानी होते.

जम्मू–काश्मीरमध्ये सशस्त्र दलांना देऱ्यात आलेले विशेष अधिकार काही प्रमाणात मागे घेण्यावर या बैठकीत चर्चा करण्यात आली. काश्मीर खोऱ्यातील सद्यस्थितीचा आढावाही यावेळी घेण्यात आला. या बैठकीनंतर जम्मू–काश्मीरचे मुख्यमंत्री ओमर अब्दुल्ला यांनी कॉंग्रेस अध्यक्षा सोनिया गांधी आणि केंद्रीय गृहमंत्री पी. चिदंबरम यांची भेट घेतली.

जम्मू–काश्मीरमधील नागरिकांच्या आर्थिक विकासासाठी त्यांना पर्याय उपलब्ध करून दिले पाहिजेत. त्याचबरोबर राज्यातील सेवा आणखी लोकाभिमुख करायला हव्यात, यावर डॉ. सिंग यांनी विशेष भर दिला. सशस्त्र दलांच्या अधिकाऱ्यांच्या परिषदेत बोलताना त्यांनी जम्मू–काश्मीरमधील सद्यस्थितीवर आपले विचार मांडले. हिंसाचारात सहभागी असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीबरोबर किंवा गटाबरोबर राज्यघटनेच्या चौकटीत चर्चा करण्यास तयार आहोत, असे त्यांनी स्पष्ट केले.

b) Write a news paragraph (of **100** words) on **any one** of the following, using the points given below :

i) ICC Cricket World Cup, semi-final tie between India and Pakistan, Mohali, tight security, heavy betting, black marketing of tickets, PM of India and Pakistan to watch the match.

ii) London. 100 year old man marries, bride 93 year old, world's oldest couple. Man-Robert Coupland, doctor, married 2 times before, 6 children, 23 grandchildren, 15 great grand children, woman-Rose Dawyer, married once, no child. Honeymoon in Stockholm. Met through friends.

4. Do as directed. **20**

1) Correct the spellings : responseblity, aniverasry, diferement, aptimisstic, beseiged, millitants, ofensive, philantrophic.

2) Rewrite the following sentences replacing the underlined verbs without changing the meaning of the sentence.

   i) The three-member delegation <u>consists</u> of the Prime Minister, the Home Minister and the Opposition leader.

   ii) He <u>resigned</u> as Director of the board yesterday.

   iii) <u>She once again explained</u> her position on the issue.

   iv) We want to <u>include</u> as many groups as possible.

3) Fill in the blanks using proper words given below :

   (Dedication, bilateral stranded, seized witnessed, need, breakthrough, substances)

   i) At least fifty people were _____ on the island that _____ heavy rainfall.

   ii) _____ to work is the _____ of the hour.

   iii) Police _____ a huge amount of banned _____ from them.

   iv) The _____ talks are seen as a major _____

4) Rewrite the following sentences inserting proper punctuation marks at proper places.

   i) spain is a beautiful country with beautiful clean and pleasant beaches

   ii) oh my god I cant believe it

   iii) i think decision is unconstitutional and anti social he said

   iv) nigeria is getting us $ 1 million rs. 50 cr. from world bank how is it going to spend it

मराठी भाषांतर

सूचना : *१) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण **मानावी**.*

*२) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.*

*३) **उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवितात.*

१. पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर छोटा लेख (सुमारे **२००–२५०** शब्दांत) लिहा. आवश्यकता वाटल्यास काल्पनिक तपशील वापरायला हरकत नाही. **१०**

क) जगद्विख्यात क्रीडापटूविषयी (वृत्तपत्राच्या मुलांसाठीच्या पुरवणीत प्रसिद्ध करण्यासाठी).

ख) वैद्यकीय अभ्यासक्रमाला प्रवेश मिळावा यासाठी न्यायालयीन लढा देणारी २१ वर्षांची अंध युवती (अग्रलेखाच्या शेजारील पानावर प्रसिद्ध करण्यासाठी).

ग) मैत्रीविषयी (वृत्तपत्राच्या युवकांसाठीच्या पुरवणीत प्रसिद्ध करण्यासाठी).

२. क) पुढीलपैकी **एका** परिच्छेदाचे **इंग्रजीत** भाषांतर करा. **५**

नवी दिल्ली–काश्मीरमध्ये पुन्हा नव्याने उसळलेल्या हिंसाचारानंतर जम्मू–काश्मीरला राजकीय पॅकेज देण्यावर चर्चा करण्यासाठी केंद्रीय मंत्रिमंडळाच्या सुरक्षाविषयक समितीची बैठक आज येथे झाली. पंतप्रधान डॉ. मनमोहनसिंग हे या बैठकीच्या अध्यक्षस्थानी होते.

जम्मू–काश्मीरमध्ये सशस्त्र दलांना देण्यात आलेले विशेष अधिकार काही प्रमाणात मागे घेण्यावर या बैठकीत चर्चा करण्यात आली. काश्मीर खोऱ्यातील सद्यस्थितीचा आढावाही यावेळी घेण्यात आला. या बैठकीनंतर जम्मू–काश्मीरचे मुख्यमंत्री ओमर अब्दुल्ला यांनी कॉंग्रेस अध्यक्षा सोनिया गांधी आणि केंद्रीय गृहमंत्री पी. चिदंबरम यांची भेट घेतली.

जम्मू–काश्मीरमधील नागरिकांच्या आर्थिक विकासासाठी त्यांना पर्याय उपलब्ध करून दिले पाहिजेत. त्याचबरोबर राज्यातील सेवा आणखी लोकभिमुख करायला हव्यात, यावर डॉ. सिंग यांनी विशेष भर दिला. सशस्त्र दलांच्या अधिकाऱ्यांच्या परिषदेत बोलताना त्यांनी जम्मू–काश्मीरमधील सद्यस्थितीवर आपले विचार मांडले. हिंसाचारात सहभागी असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीबरोबर किंवा गटाबरोबर राज्यघटनेच्या चौकटीत चर्चा करण्यास तयार आहोत, असे त्यांनी स्पष्ट केले.

किंवा

नवी दिल्ली–अन्नधान्यांचा महागाई दर १५.४६ टक्क्यांवर पोचला आहे. देशाच्या काही भागांत झालेल्या जोरदार पावसान पुरवठा व्यवस्थेमध्ये आलेल्या बाधेमुळे डाळी, काही पालेभाज्या व दुधाच्या किंमतीत वाढ झाली आहे. ४ सप्टेंबर रोजी संपलेल्या आठवड्यात १५.१० टक्क्यांवर असलेला महागाई दरात ११ सप्टेंबरला संपलेल्या आठवड्यात ०.३६ टक्क्यांची वाढ नोंदविण्यात आली.

गेले सलग चार आठवडे अन्नधान्यांच्या किंमतीत वाढ होत आहे. जुलै महिन्यात व ऑगस्टच्या सुरुवातीला या किंमती वाढणार नाहीत अशी चिन्हे दिसत होती.

दिल्ली, हरयाणा, पंजाब, उत्तर प्रदेश, हिमाचल प्रदेश, आसाम आणि राजस्थान या राज्यांमध्ये चालू असलेल्या जोरदार पावसामुळे देशाच्या पुरवठा व्यवस्थेवर ताण निर्माण झाला आहे. त्याचा परिणाम म्हणून अन्नधान्यांच्या किंमतीत वाढ झाली आहे.

२. ख) पुढीलपैकी **एका** उताऱ्याचे **मराठीत** भाषांतर करा. ५

New Delhi : Setting its foot down, the Home Ministry on Thursday asked the Commonwealth Games Organising Committee to complete all unfinished work by Saturday morning to ensure foolproof security.

This was conveyed to the OC after a high-level security review meeting convened by Home Minister P. Chidambaram, and attended by senior officials of Home Ministry, Delhi Police, security agencies and Organising Committee, sources said.

The Home Ministry told the organisers and other authorities to complete all works in sporting venues by tomorrow mid-night and in the Games village by Saturday morning.

The decision assumes significance in view of the fact that works related to cleanliness, finishing touches and drain out clogged water are yet to be completed in some sporting venues and Games village.

OR

New Delhi, Sept. 23 (PTI) The government today extended till September 29 the ban on bulk SMSes and MMSes as a preventive measure in view of the court verdict on the Ayodhya title suit.

An order in this regard was formally issued by the Ministry of Communications in consultation with the Ministry of Home Affairs.

The order was issued to all mobile telecom service providers in the country for "banning all bulk SMSes and MMSes in all service areas with immediate effect till September 29".

The Supreme Court today stayed for a week the Ayodhya title suit verdict that was due to be pronounced by Allahabad High Court tomorrow and will hear the plea for deferment of the judgement next Tuesday (September 28).

The government is apprehensive that some extreme elements may foment trouble by inciting communal passions after during the period and taking all measures to check any untoward incidents.

३. पुढील सूचनांनुसार उत्तरे लिहा (प्रत्येक उपप्रश्न **पाच** गुणांसाठी आहे). २०

१) पुढील शब्द शुद्ध रूपात लिहा : आनूकूलता, अदीमानव, सन्वेदनशिल, दुदर्म्य, मानवाआधीकार, साहानुभुति, आभीभाषण, मन्वन्तंर

२) खालील वाक्यांतील अधोरेखित शब्दप्रयोगांच्या ऐवजी त्याच अर्थाचा दुसरा शब्दप्रयोग योजून वाक्ये पुन्हा लिहा :

क) या त्रिसदस्यीय पथकात पंतप्रधान, गृहमंत्री आणि विरोधी पक्ष नेते यांचा <u>समावेश आहे</u>.

ख) काल त्यांनी मंडळाच्या संचालकपदाचा <u>राजीनामा दिला</u>.

ग) तिने तिची त्या प्रकरणासंबंधीचा भूमिका <u>पुन्हा एकदा स्पष्ट केली</u>.

घ) जास्तीत जास्त गटांना <u>सामावून घेण्याचा</u> आमचा प्रयत्न आहे.

३) खाली दिलेल्या शब्दांपैकी योग्य शब्द योग्य रूपात वापरून रिकाम्या जागा भरा.

(प्राचीन, नावाजलेली, प्रतिष्ठा, निवडक, परखड, प्रकार, शांततापूर्ण, नेट, चपराक)

क) समीक्षकांनी _____ त्या चित्रपटाला _____ राष्ट्रीय पुरस्कार जाहीर झाला आहे.

ख) सर्व _____ मैदानांवरील स्पर्धा जिंकणाऱ्या _____ खेळाडूंच्या यादीत नदालचा समावेश झाला आहे.

ग) त्यांनी पंतप्रधानांना लिहिलेले _____ पत्र म्हणजे देशाच्या नेतृत्वाला _____ आहे.

घ) _____ दक्षिण आशियासाठी भारत आणि चीन यांनी _____ प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.

४) योग्य ठिकाणी योग्य विरामचिन्ह वापरून वाक्य पुन्हा लिहा.

क) स्पेन हा सुंदर देश आहे तेथील समुद्र किनारे आह्लाददायक प्रसन्न व स्वच्छ आहेत

ख) बापरे माझा विश्वासच बसत नाहीये

ग) हा निर्णय घटनाबाह्य व समाजविघातक आहे असे मला वाटते असे ते म्हणाले

घ) नायजेरियाला जागतिक बँकेकडून १० लाख अमेरिकी डॉलर ५० कोटी रूपये मिळणार आहेत त्या पैशांचा विनियोग नायजेरिया कसा करणार

_____

[3912] – 102

M.A. M.C.J. (Semester – I) Examination, 2011
Paper – 102 : NEWS REPORTING AND WRITING (1)
(Semester Pattern)

Time : 2 Hours Total Marks : 40

1. A) Explain the responsibilities of a Chief Reporter. **10**

OR

B) Explain various types of leads with suitable examples. **10**

2. A) Why cultivating sources is important for beat reporters ? **10**

OR

B) Explain the importance of 5 Ws and H in news writing. **10**

3. A) What care should be taken while reporting accidents ? **10**

OR

B) Write 10 questions you may ask in the press conference of Rahul Gandhi. **10**

4. Write short notes (**any two**) : **10**

a) News release

b) Diary of a reporter

c) Deadline

d) Science and technology beat.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. अ) मुख्य वार्ताहराच्या जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) अग्र परिच्छेदाचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा. १०

२. अ) विशिष्ट क्षेत्राच्या बातमीदारांसाठी माहितीचे स्रोत विकसित करणे महत्त्वाचे का असते ? १०

किंवा

ब) वृत्तलेखनात पाच डब्ल्युस् व एच् कारांचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०

३. अ) अपघातांचे वार्तांकन करताना कोणती खबरदारी घेणे आवश्यक आहे ? १०

किंवा

ब) राहुल गांधी यांच्या पत्रकार परिषदेत विचारण्यासाठी दहा प्रश्न लिहा. १०

४. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) : १०

क) प्रसिद्धीपत्रक

ख) बातमीदाराची वही

ग) कालमर्यादा (डेडलाइन)

घ) विज्ञान–तंत्रज्ञानाचे बातमीक्षेत्र.

[3912] – 108

Diploma in Journalism (English Medium) Examination, 2011
Paper – VIII : CURRENT AFFAIRS

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures in **brackets** indicate marks.*

1. a) Why did the Tsunami in Japan trigger a debate about safety of nuclear power plants in Maharashtra ? Are the claims of those opposing nuclear power plants justified ? **(15)**

OR

1. b) The unrest in Egypt, Libya etc. affected India and other countries in many ways. Explain the effects and discuss whether that is a necessary fall out of globalization. **(15)**

2. a) It is often commented that Maharashtra is no longer one of the premier states in the country. Do you agree with the comment ? Substantiate your position. **(15)**

OR

2. b) Will the impending assembly elections in West Bengal, Kerala and other States have any effect on political equations at national level ? Elaborate. **(15)**

3. Write short notes on **any four** of the following : **(20)**

a) Adarsh Scam

b) Talks of MNS-BJP alliance

c) Suresh Kalmadi's role in CWG

d) ICC World Cup 2011

e) The Telangana Issue

f) Recent union budget

g) A. R. Rehman

h) Census 2011.

Diploma in Journalism (Marathi Medium) Examination, 2011
Paper – II : PATRAKARITECHI MOOLATATTVE ANI MADHYAMVISHAYAK KAYADE
(जुना अभ्यासक्रम)

Time : 2 Hours | Max. Marks : 50

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*२) **उजवीकडील** गुण **अंक** दर्शवितात.*

१. अ) राज्यघटनेतील तरतुदींसदर्भात अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचे महत्त्व व मर्यादा स्पष्ट करा. १५

किंवा

१. आ) पत्रकारांना संरक्षणासाठी कायद्याची आवश्यकता सोदाहरण स्पष्ट करा. १५

२. अ) सार्वजनिक व्यक्तींच्या खासगी आयुष्यात माध्यमांचा हस्तक्षेप कितपत योग्य आहे, याची विविध उदाहरणांसह चर्चा करा. १५

किंवा

२. आ) 'पेड न्यूज'च्या वादामुळे वृत्तपत्रांच्या विश्वासार्हतेला धक्का बसला आहे, या विधानाची चिकित्सा करा. १५

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : २०

क) वाङमयचौर्य

ख) संसदेचे विशेषाधिकार

ग) बदनामीचा कायदा

घ) सेन्सॉरशिप (प्रसिद्धीपूर्व बंधने)

च) बदलती वृत्तमूल्ये

छ) पत्रकारांना भेटवस्तू व प्रलोभने

ज) माध्यम क्षेत्रात विदेशी गुंतवणूक

झ) स्टिंग ऑपरेशन.

Diploma in Journalism (Marathi Medium) Examination, 2011
Paper – III (a) : Vruttasankalan (Theory)
वृत्तसंकलन (थिअरी), वृत्तसंकलन (प्रात्यक्षिक)
(जुना अभ्यासक्रम)

Time : 3 Hours | Max. Marks : 100

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.
२) उजवीकडील गुण अंक दर्शवितात.

१. अ) बातमीची पाच महत्त्वाची मूल्ये कोणती, हे ताज्या उदाहरणांसह स्पष्ट करा. २०

किंवा

१. आ) वृत्तदालनाचे स्वरूप स्पष्ट करा. २०

२. अ) आपल्या शहरात दहशतवादी हल्ल्याच्या ठिकाणी राज्याचे गृहमंत्री भेट देणार आहेत. या घटनेच्या वार्तांकनाचे नियोजन कसे कराल ? २०

किंवा

२. आ) संवेदनशील घटना, ठिकाणांविषयीचे वार्तांकन करताना बातमीदाराने कोणती पथ्ये पाळायला हवीत, याचे सोदाहरण स्पष्टीकरण द्या. २०

३. टीपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) : १०

क) विज्ञानवार्ता

ख) लोकरुची वार्ता

ग) उलटा त्रिकोण

घ) सायबर गुन्हे बीट.

४. अ) आपल्या शहरातील पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न गंभीर आहे. त्याबाबत करावयाच्या वृत्तमालिकेसाठी कोणती माहिती जमा कराल, कोणाशी संपर्क साधाल, याचा आराखडा सादर करा. १५

किंवा

४. आ) केंद्रीय अर्थसंकल्पात प्राप्तिकर, उत्पादन शुल्क, सेवा करात वाढ झाली आहे, यावर स्थानिक पातळीवरील प्रतिक्रियांचे नियोजन कसे कराल ? १५

५. अ) स्त्रोताशिवाय दिलेली बातमी म्हणजे केवळ बाजारगप्पा ठरतात, हे विधान स्पष्ट करा आणि शहरातील बातमीदारीत महत्त्वाच्या स्त्रोतांची चर्चा करा. १५

किंवा

५. आ) बातमीचा अग्रभाग कमी शब्दांत आणि टोकदार असावा, असे का म्हटले जाते हे स्पष्ट करा. १५

६. पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर साधारण २०० शब्दांची बातमी लिहा : १०

क) दहावी–बारावी परीक्षांमध्ये कॉपीचे वाढते प्रकार

ख) अस्थिर इजिप्त, लिबियातून मायदेशी परतणारे भारतीय.

७. पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** व्यक्तीची मुलाखत घ्यायची आहे. त्या व्यक्तीबद्दल माहिती देऊन, मुलाखतीसाठी **दहा** प्रश्न तयार करा. १०

क) डॉ. अनिल काकोडकर

ख) राज ठाकरे

ग) रामदेवबाबा

घ) सुरेश कलमाडी.

Diploma in Journalism (Marathi Medium) Examination, 2011
Paper – IV : SAMPADAN, AGRALEKHA ANI VRUTTAPATRIYA LEKHAN (Theory)
(जुना अभ्यासक्रम)

Time : 3 Hours | Max. Marks : 100

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*२) **उजवीकडील** गुण **अंक** दर्शवितात.*

१. अ) माध्यमसंस्थेत वृत्तसंपादकाच्या कामाचे स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा. २०

किंवा

१. आ) बातम्या संपादित करताना उपसंपादकाने कोणत्या बाबींची दक्षता घेणे आवश्यक असते, हे उदाहरणांसह स्पष्ट करा. २०

२. अ) नजीकच्या काळातील तुम्हाला आवडलेले दोन अग्रलेख कोणते ? विषयाचे औचित्य, संपादकाची लेखनशैली आणि वृत्तपत्राचे धोरण अशा मुद्यांच्या आधारे त्यांची चिकित्सा करा. २०

किंवा

२. आ) तुमचे आवडते स्तंभलेखक कोण ? त्यांचे स्तंभ आणि लेखनशैलीविषयी उदाहरणांसह सविस्तर लिहा. २०

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : २०

क) पुस्तक परीक्षण

ख) इन्फोग्राफिक्स

ग) शीर्षकांची बदलती शैली

घ) क्रीडाविषयक पानाची मांडणी

च) कालमर्यादा (डेडलाईन)

छ) द्वारपालाचे कार्य (गेटकीपिंग)

ज) विज्ञानविषयक लेखन

झ) पर्यावरण पत्रकारिता.

४. कोणत्याही **एका** विषयावर वृत्तलेख लिहा : १०

क) नदीपात्रातील रस्ता

ख) शिक्षणाचा हक्क

ग) महानगरांचे बदलते स्वरूप

घ) जनगणना.

५. पुण्यातून प्रसिद्ध होणाऱ्या दैनिकात तुम्ही रात्रपाळीचे उपसंपादक आहात. तुमच्याकडे खालील बातम्या आहेत. त्यांच्या साह्याने पहिल्या पानाची रचना करा. (डमीशीट सोबत जोडले आहे. त्याचा वापर करा व ते उत्तरपत्रिकेला जोडा. त्यात, छायाचित्र, तापमान, व्यंग्यचित्र, जाहिरात यांच्याही जागा दाखवा.) १०

१) आयर्लंडचा इंग्लंडवर विजय

२) मुख्यमंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे आरोप

३) लिबियामध्ये यादवी

४) सर्वोच्च न्यायालयाकडून थॉमस यांची नियुक्ती रद्द

५) दहावीच्या परीक्षेत मोठ्या प्रमाणावर कॉपी

६) पुण्यात पाणीकपातीची शक्यता

७) नांदेडला भूकंपाचा धक्क

८) दिग्विजयसिंहांचे रामदेवबाबांवर टिकास्त्र

९) राहुल गांधीना दुखापत

१०) हमालाचा मुलगा आय. ए. एस.

६. वार्ताहराने पाठविलेल्या पुढील मजकुराचे संपादन व मुद्रितशोधन करून प्रसिद्धीसाठी बातमी तयार करा. बातमीला योग्य शीर्षक द्या : १०

टेंभूर्णी, दि. ४ (प्रतिनिधी) : सोलापूर जिल्ह्यातील वरदायनी समजल्या जाणाऱ्या भीमा नदीत काळ्या रंगाचे दुर्गंधीयुक्त पाणी येत असल्याने नदीकाठच्या विविध रोगांनी गावांतील नागरिक हैराण झाले आहेत.

निरा नरसिंगपूर येथे भिमा व निरा नदीचा संगम होत असून निरा नदीत निरा–भिमा सहसाखर कारखान्याचे मळी मिश्रीत पाणी कोरोची मार्गे निरा नदीत सोडले जाते. माळशिरस तालुक्यातील सदाशिवनगर येथे (अकलूज) येथील साखर कारखान्याचे दूषित पाणी निरा नदीत सोडले आहे हेच पाणी सध्या भिमा नदीत मिसळले असून भिमा नदीच्या काठी असणारे–शेवरे माळेगाव, मिटकलवाडी, बेबवे ही माढा तालुक्यातील गावे तसेच संगम,

बाभंळगाव, वाफेगाव, नेवरे ही गावे माळशिरस तालुक्यातील, गावे आहेत. नदीकाठच्या दोन्ही बाजुस असणाऱ्या नागरिकांना विविध रोगांनी ग्रासले आहेत. पाण्यास दुर्गंधी येत असून पाण्याचा रंग काळा, पिवळा असा दिसत आहे. दूषित पाण्याने मासे, पानकोबड्या, बगळे अशा प्राण्याना जीव गमवावा लागत असून पाणी गुरे सुद्धा पित नाहीत हे पाणी शेतीसाठी वापरत असल्याने बऱ्याच शेतकऱ्यांनी मोटारी बंद ठेवल्या आहेत. सध्या भिमानदीत दूषित पाणी आल्याने नागरिक जरी संतापले असले तरी नेते मंडळी, राजकीय पुढारी किंवा दोन्ही तालुक्याचे आमदार, तहसिलदार तसेच प्रांत अधिकारी तसेच साखर कारखान्याचे चेअरमन यांना याकडे लक्ष द्यावे असे वाटत नाही.

नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात आल्याने गावातील लोक ग्रामसभा घेऊन पाणी दूषित होण्यास कारणीभूत असणाऱ्या साखर कारखान्यावर कडक कारवाई करण्याची मागणी सोलापूर जिल्हाधिकाऱ्यांच्याकडे करणार असल्याचे समजते.

७. पुढील बातमीचे अर्थवाही भाषांतर करा व योग्य शीर्षक द्या (शब्दकोश वापरण्याची मुभा आहे). १०

33 yrs after she slipped into Delhi hotel pool

Aussie gets Rs. 5 cr as damages

New Delhi : In one of the highest compensation awarded to an individual by an Indian court, Delhi high court on Monday granted nearly Rs. 5 crore as damages to an Australian swimmer, who became paralyzed from waist below after slipping in a swimming pool of an ITDC hotel in the capital 33 years ago.

Susan Leigh Beer was 18 when she slipped on the algae ridden dirty floor of the swimming pool in Akbar Hotel after she jumped into its shallow end. The incident resulted in her receiving a massive gash on the head, leaving her crippled for life. Responding to the court order from her home in Australia, Susan told TOI, "Its been a frustrating, difficult and long struggle for us all. Let us pray this will be the end of this nightmare".

Holding ITDC, which managed the hotel, guilty of negligence, Justice B D Ahmed said Beer was "entitled to a decree in the sum of Rs. 1,82,00,000 (Ruppes one crore and eighty two lakh) along with simple interest thereon at the rate of 6% per annum w.e.f. 22,01,1982, till the date of the decree and future simple interest on the said amount at the rate of 10% per annum till its realization", – a figure which comes to roughly Rs. 5 crore.

Diploma in Journalism (Marathi Medium) Examination, 2011

Paper – VI : VRUTTAPATRANIRMITI VA VYAVASTHAPAN JANASAMPARK VA JAHIRAT

जुना अभ्यासक्रम

Time : 3 Hours Max. Marks : 100

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

२) उजवीकडील गुण अंक दर्शवितात.

१. अ) 'वृत्तपत्र'या उत्पादनाच्या आगळ्यावेगळ्या वैशिष्ट्यांचे थोडक्यात विवेचन करा. २०

किंवा

१. आ) नव्या तंत्रज्ञानामुळे माध्यम क्षेत्रात निर्माण झालेल्या संधी आणि आव्हानांची चर्चा करा. २०

२. अ) महाराष्ट्रातील भाषिक वृत्तपत्रे नवा वाचकवर्ग मिळविण्यासाठी कशा प्रकारे प्रयत्न करत आहेत, हे सोदाहरण स्पष्ट करा. २०

किंवा

२. आ) कोणत्याही वृत्तपत्र संघटनेतील प्रमुख विभाग कोणते ? त्यांच्या आपापसातील संबंधांवर त्या वृत्तपत्राचे यश कसे अवलंबून असते, हे स्पष्ट करा. २०

३. अ) माध्यम व्यवसायातील जाहिरातींचे महत्त्व सोदाहरण स्पष्ट करा. २०

किंवा

३. आ) चांगल्या जाहिरातीचे घटक कोणते ? विविध उदाहरणांसह स्पष्ट करा. २०

४. अ) जनसंपर्काच्या विविध व्याख्या सांगून, आधुनिक काळातील त्यांचे महत्त्व विशद करा. २०

किंवा

४. आ) जनसंपर्काची साधने कोणती ? कालानुरूप त्यात काही भर पडली आहे का ? स्पष्ट करा. २०

५. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : २०

क) माध्यम नियोजन

ख) प्लेटमेकिंगची प्रक्रिया

ग) टीआरपी आणि जाहिरातींचे दर

घ) साखळी वृत्तपत्रे

च) डेस्क टॉप पब्लिशिंग

छ) रिजिस्ट्रार ऑफ न्यूजपेपर्सचे कार्य

ज) जनसंपर्कातील 'पब्लिक' (लक्ष्यगट)

झ) आउटडोअर पब्लिसिटी.

M.A. M.C.J. (First Year) Examination, 2011
DEVELOPMENT OF MEDIA (Paper – II)
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

Instruction *: Figures to the* ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Quoranto to Wikileaks – history of media in the world went parallel with technological advancement : Explain.

   OR

   Trace the early growth of Newspapers in India. **10**

2. Right from the beginning Indian Press was instrumental in the process of social and political reforms in the country – Discuss.

   OR

   Economic change and new technology transformed the Hindi Newspaper business in recent years. **10**

3. 'New media is now becoming fifth estate'. Explain this statement with reference to recent revolutions, agitations and crusades.

   OR

   Write an elaborative note on changing trends in Marathi Journalism. **10**

4. Write short note on **any four** :

   1) The Times of India
   2) Barakha Dutt
   3) Cricket and Media
   4) BBC Hindi
   5) FTII
   6) Marathi Cinema. **20**

मराठी रूपांतर

*सूचना : **उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवितात.*

१. कोरँटो ते विकीलीक्स असा झालेला जगातील माध्यमांचा प्रवास तंत्रज्ञानातील प्रगतीला समांतर झाला : विशद करा.

किंवा

भारतातील वृत्तपत्रांच्या प्रारंभीच्या कालखंडावर प्रकाश टाका. **१०**

२. सुरुवातीपासूनच भारतीय वृत्तपत्रांमुळेच भारतातील सामाजिक, राजकीय सुधारणांची प्रक्रिया पुढे गेली – चर्चा करा.

किंवा

आर्थिक सुधारणा आणि नव्यातंत्रज्ञानामुळे हिंदी वृत्तपत्र सुद्दीला अलिकडच्या काळात कसा बहर आला – ते सांगा. **१०**

३. नवी माध्यमे आता 'पाचवी सत्ता' बनू पहित आहेत. अलिकडेच कहो देशात घडलेली क्रांती, आंदोलने, धर्मयुद्धे यांचा संदर्भघेत हे विधान स्पष्ट करा.

किंवा

मराठी पत्रकारितेच्या बदलत्या रूपावर टिपण लिहा. **१०**

४. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :

१) दि टाइम्स ऑफ इंडिया

२) बरखा दत्त

३) क्रिकेट आणि माध्यमे

४) बीबीसी हिंदी

५) ऐफ टी आय आय

६) मराठी सिनेमा. **२०**

M.A. M.C.J. (First Year) Examination, 2011
(Paper – V)
WRITING FOR PRINT MEDIA
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

Instruction : *Figures to the* ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. "While writing for Print Media one has to be precise, clear & concrete". Elaborate.

OR

Why utility columns are must in every newspaper ? Discuss with examples. **10**

2. What is the difference between news and feature ? Explain with few examples.

OR

Write a feature in **300** words on any of the following subject :

1) Team, India celebrating world cup win.
2) Birth centenary of poet Kusumagraj. **10**

3. Newspaper can go without editorial – Discuss.

OR

Write an editorial in **300** words on **any one** of the following subject :

1) Anna Hazare's crusade against corruption
2) Census 2011. **10**

4. Write short notes **(any four)** : **20**

1) OP-Ed page
2) Main article
3) Guest columns
4) Style book
5) Editing letters from general readers
6) Delhi newsletters.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

***सूचना : उजवीकडील** अंक **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. 'वृत्तपत्रांसाठी लेखन करतांना नेमके, सुस्पष्ट आणि ठोस लिहावे लगते' स्पष्ट करा.

किंवा

उपयुक्त सदरे प्रत्येकच वृत्तपत्रात का आवश्यक ठरतात सोदाहरण चर्चा करा. **१०**

२. बातमी आणि वृत्तलेख यात काय फरक आहे ? काही उदाहरणे घेऊन चर्चा करा.

किंवा

पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर **३००** शब्दांपर्यंत वृत्तलेख लिहा :

१) भारत आणि भारतीय संघाचा विश्वचषक विजया नंतरचा जयघोष.

२) कवी कुसुमाग्रज जन्मशताब्दि. **१०**

३. 'वृत्तपत्रात अग्रलेख नसल तरी चालतो' चर्चा करा.

किंवा

पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर **३००** शब्दांपर्यंत अग्रलेख लिहा :

१) अण्णा हजारेंचे भ्रष्टाचाराविरुद्ध धर्मयुद्ध

२) जनगणना २०११. **१०**

४. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **२०**

१) ऑप अेड पेज

२) मुख्य लेख

३) पाहुण्यांचा स्थंभ

४) शैलीपुस्तीका

५) वाचकाच्या पत्रांचे संपादन

६) दिल्ली वार्तापत्र.

M.A. M.C.J. (First Year) Examination, 2011
CURRENT AFFAIRS (Paper – IX)
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

***Instruction** : Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Do you think that after catastrophic nuclear disaster at Fukushima, Japan, it is time for rethink of Jaitapur Project in Maharashtra ?

   OR

   Corruption is a blot on India growth story – Explain. **10**

2. Discuss highlights put forth by provisional result of Census 2011.

   OR

   Would you defend showering of big prizes in cash or kind on World Cup winning team of India ? **10**

3. Examine the reasons behind institution of separate Ministry for Marathi languages culture; will it fulfill the cause ? Give your views.

   OR

   There is near about U-turn in the situation in Bihar and Maharashtra. Bihar proving itself as praiseworthy state on various fronts and Maharashtra facing brickbats – Evaluate this statement. **10**

4. Write short notes (**any four**) :
   1) Bhimsen Joshi
   2) Euthanasia
   3) Julian Assange
   4) Mark Zuckerberg
   5) New Marathi Cinema
   6) Bhalchandra Nemade. **20**

मराठी रूपांतर

सूचना : ***उजवीकडील*** *अंक प्रश्नाचे* ***गुण*** *दर्शवितात.*

१. जपानमधील्या फुकुशिमा अणुदुर्घटनेनंतर महाराष्ट्रातील जैतापूर प्रकल्पाच्या पुन:विचाराची वेळ आली आहे असे तुम्हाला वाटते का ?

किंवा

भ्रष्टाचार भारताच्या विकास यशोगाथेवरील कलंका होय – स्पष्ट करा. **१०**

२. जनगणना २०११ च्या तात्पुरत्या निकालातून समोर आलेल्या ठळक बाबींवर चर्चा करा.

किंवा

क्रिकेट विश्वचषक जिंकणाऱ्या भारतीय संघावर रोख रक्कम किंवा वस्तु वा अन्यप्रकारे बक्षिसांचा वर्षाव करण्याचे तुम्ही समर्थन कराला का ? **१०**

३. महाराष्ट्रात मराठी भाषा, संस्कृतीसाठी स्वतंत्र मंत्रालय स्थापन होण्यामगील कारणांची मीमांसा करा. त्यामुळे हेतु साध्य होईल असे तुम्हाला वाटते का ?

किंवा

महाराष्ट्र आणि बिहारच्या बाबतीत आता जवळपास उल्टी परिस्थिती दिसते आहे. विविध आघाड्यांवरील प्रगतीबाबत बिहारची प्रशंसा होते आणि महाराष्ट्र टीकेचा ध्वनी होत आहे या विधानाचे मूल्यमापन करा. **१०**

४. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :

१) भीमसेन जोशी

२) दयामृत्यू

३) ज्यूलियन असांज

४) मार्क झुकेरबर्ग

५) नवा मराठी सिनेमा

६) भालचंद्र नेमाडे. **२०**

[3912] – 203

M.A. M.C.J. (Semester – II) Examination, 2011
Paper – 203 : FEATURE WRITING (2)
(Semester Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 40

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **marks**.*

1. a) How column is different from feature article ? State some characteristics of column writing. **10**

OR

b) "Reader's letters are small editorials" Do you agree ? Explain and discuss the statement. **10**

2. a) Why is the edit page often called 'Prestige Page' of the newspaper ? **15**

OR

b) What are the characteristics of Op-ed page ? Give examples. **15**

3. Write short notes (**any three**) : **15**

a) Planning for special supplement

b) Market for feature agencies

c) Purpose and style of editorial writing

d) Writing for magazines

e) Types of editorials

f) Film reviews in newspaper.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य**.*
*२) **उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवितात.*
*३) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.*

१. अ) वृत्तपत्रीय लेखापेक्षा स्तंभलेखन भिन्न कसे ते सांगा. स्तंभलेखनाची काही वैशिष्ट्ये सांगा. १०

किंवा

ब) 'वाचकांची पत्रे म्हणजे छोटे अग्रलेखच होत', तुम्ही या विधानाशी सहमत आहात काय ? या विधानाचे स्पष्टीकरण करून चर्चा करा. १०

२. अ) संपादकीय पानाचा निर्देश वृत्तपत्रात नेहमी 'प्रतिष्ठेचे पान' असा का केला जातो ? १५

किंवा

ब) अग्रलेखासमोरील पानाची (ऑप-एड) वैशिष्ट्ये कोणती ? उदाहरणे द्या. १५

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **तीन**) : १५

क) खास पुरवण्यांचे संयोजन

ख) फीचर सेवेसाठी बाजारपेठ

ग) अग्रलेखाचा हेतू व शैली

घ) नियतकालिकांसाठी लेखन

च) अग्रलेखाचे प्रकार

छ) वृत्तपत्रातील चित्रपटपरीक्षण.

M.A. MCJ (Semester – II) (Semester Pattern), Examination, 2011
Paper – 205 : TRENDS IN JOURNALISM

Time : 2 Hours Total Marks : 40

Instructions : *1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate **marks**.*

1. A) Explain the nature and significance of early Anglo-Indian newspapers in brief. **10**

OR

B) How the language press developed in India ? Explain with suitable examples. **10**

2. A) Daily News and Analysis (DNA) recently stopped publishing the edit page. Write your views about it. **10**

OR

B) Explain the 'Watchdog function' of the press with examples. **10**

3. Write short notes (**any four**) : **20**

i) Development of printing

ii) The fourth estate

iii) Media Activism

iv) Gagging Act

v) 'Dnyanprakash'

vi) Hindi journalism

vii) 'Harijan'

viii) Page 3.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.*
*२) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.*

१. अ) प्रारंभीच्या आंग्ल-भारतीय वृत्तपत्रांचे स्वरूप आणि महत्त्व थोडक्यात स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) भारतात भाषिक वृत्तपत्रांचा विकास कसा झाला, हे योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा. १०

२. अ) 'डेली न्यूज अँड ॲनालिसिस' (डी एन ए) या वृत्तपत्राने नुकतेच संपादकीय पान प्रसिद्ध करणे थांबविले. या विषयी तुमची मते मांडा. १०

किंवा

ब) वृत्तपत्रे 'लोकशाहीचा पहारेकरी' (वॉचडॉग) म्हणून कसे काम करतात, हे उदाहरणांसह स्पष्ट करा. १०

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : २०

क) छपाईचा विकास

ख) चौथा स्तंभ

ग) चळसळी माध्यमे (मीडीया ॲक्टिव्हिजम)

घ) मुस्कटदाबीचा कायदा

च) ज्ञानप्रकाश

छ) हिंदी पत्रकारिता

ज) हरिजन

झ) पेज थ्री.

M.A. M.C.J. (Semester Pattern) (Semester – II) Examination, 2011
Paper – 206 : TV JOURNALISM (1)

Time : 2 Hours Max. Marks : 40

Note : *1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate marks.*

1. a) Describe the entire process of preparing a news report for the television news bulletin. **15**

OR

1. b) Describe the journey of Television Journalism in India. What do you think is the future of television news channels ? **15**

2. a) How does the job of a television reporter differ from that of newspaper reporter ? What are the skills a television newscaster should possess for an effective newscasting ? **15**

OR

2. b) Do you think that TV programming in India is largely based on Western Programming Pattern ? Do these programmes reflect Indian Culture ? **15**

3. Write short notes **(any two)** : **10**

a) Types of shots and camera movements

b) Talk shows

c) Piece to camera

d) OB van and the crew.

मराठी भाषांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य.***

*२) **उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवितात.*

*३) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण **मानावी.***

१. अ) दूरचित्रवाणीच्या बातमीपत्रासाठी वृत्तांत तयार करण्याच्या संपूर्ण प्रक्रियेचे वर्णन करा. १५

किंवा

१. ब) भारतातील दूरचित्रवाणी पत्रकारितेच्या वाटचालीचे वर्णन करा. दूरचित्रवाणीच्या वृत्तवाहिन्यांचे भवितव्य काय आहे असे तुम्हांस वाटते ? १५

२. अ) वर्तमानपत्राच्या बातमीदारापेक्षा दूरचित्रवाणीच्या बातमीदाराचे काम कसे वेगळे असते ? प्रभावी सादरीकरणासाठी दूरचित्रवाणीच्या वृत्तनिवेदकाकडे कोणती कौशल्ये असावी लागतात ? १५

किंवा

२. ब) भारतातील चित्रवाणी कार्यक्रम प्रामुख्याने पाश्चिमाच्या कार्यक्रमांवर आधारित आहेत असे तुम्हांला वाटते काय ? त्यात भारतीय संस्कृतीचे चित्रण असते का ? १५

३. टिपा लिह (कोणत्याही **दोन**) : १०

क) 'शॉट'चे विविध प्रकार आणि कॅमेऱ्याच्या हालचाली

ख) टॉक शोज्

ग) पीस टू कॅमेरा

घ) ओबी व्हॅन आणि कर्मचारी.

M.A. M.C.J. (Second Year) Examination, 2011
APPLIED MARKETING AND CORPORATE COMMUNICATION
(Paper – IV) (Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

***Instruction** : Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Writing successful ad copy requires blending of craftsmanship and creativity – Discuss.

   OR

   State how word choice is vital component of advertisement copy. **10**

2. Write an attractive ad copy for print media on **any one** of following :
   1) Much awaited novel by wellknown author.
   2) New Marathi Newspaper
   3) Juice centre.

   OR

   All the rules of good page layout apply to ad copy also – Explain. **10**

3. Enlist and explain in brief the key tools available for every corporate communicator to carry out public relations functions.

   OR

   Give step by step plan for P.R. Campaign on any of the following themes :
   1) Making youths aware of addiction of social media networking.
   2) Corruption free election of Municipal Corporation. **10**

4. Write short notes (**any four**) :
   1) Event sponsorship
   2) Media kit
   3) Copy testing
   4) Ghost speech
   5) Catchy headlines of ad copies
   6) House journal. **20**

मराठी रूपांतर

*सूचना : **उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवतात.*

१. जाहिरातीचा यशस्वी मसुदा लिहिण्यासाठी कल्पना आणि कारागिरी दोन्हींचे आवश्यकता असते – चर्चा करा.

किंवा

जाहिरात मसुद्यात शब्दांची निवड महत्त्वाचा घटक कसा असतो ते सांगा. १०

२. पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर मुद्रितमाध्यमासाठी जाहिरातीचा आकर्षक मसुदा लिहा :

१) सुविख्यात लेखकाची दीर्घकाळ प्रतीक्षा असलेली कादंबरी

२) नवे मराठी वृत्तपत्र

३) ज्यूस सेंटर.

किंवा

पानाच्या चांगल्या मांडणीचेच सर्व नियम जाहिरातीच्या कॉपीलाही लागू पडतात – विशद करा. १०

३. जनसंपर्काचे काम करण्यासाठी प्रत्येक कंपनी संज्ञापकाल उपलब्ध असलेली साधने कोणती ? त्यांची माहिती थोडक्यात द्या.

किंवा

पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर जनसंपर्क मोहिमेचा आराखडा द्या :

१) सामाजिक माध्यमांच्या व्यसनाबाबत तरुणात जागृती

२) महापालिकेची भ्रष्टाचारमुक्त निवडणूक. १०

४. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :

१) सोहळा प्रायोजन

२) माध्यम किट

३) मसुद्याची चाचणी

४) गोष्ट स्पीच

५) जाहिरात मसुधाचे आकर्षक मथले

६) गृहपत्रिका. २०

M.A. M.C.J. (Second Year) Examination, 2011
CURRENT AFFAIRS (Paper – VI)
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

Instruction *: Figures to the* ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Is nuclear energy worth the risk ? Give your opinion with reference to recent crisis in Japan and Jaitapur controversy.

   OR

   Anna Hazare's agitation against corruption received outpouring support from all corners of the society, but do you think that it will really help to provide some solution to the problem ? **10**

2. 'Pakistan may have lost the match but it surely went home with normalised relations with India' – Comment.

   OR

   Trace out reasons behind Jasmin Revolution in some Arab countries and similar situation in China. What role new media played in this revolution ? **10**

3. Sometimes, the good news is inextricably tied with the bad – same is the case of Census 2011 as highlights of provisional result shows – Elaborate.

   OR

   Critically evaluate the statement that Wikileaks has opened new chapter in the history of Journalism. **10**

4. Write short notes (**any four**) :

   1) Elizabeth Taylor
   2) Vinayak Sen
   3) Aruna Shanbaug
   4) Attacks on RTI activists
   5) Aung San Suu Kyi
   6) Tiger count in India. **20**

मराठी रूपांतर

*सूचना : **कंसातले** आकडे **गुण** दर्शवितात.*

१. अणुउर्जा धोका पत्करूनही स्वीकारावी का ? जपानमधील अलिकडचा आण्विक पेचप्रसंग आणि जैतापूर वादास अनुलक्षून तुमचे मत मांडा.

किंवा

भ्रष्टाचारा विरुद्ध अण्णा हजारेंनी सुरु केलेल्या आंदोलनाला समाजाच्या सर्व स्तरातून पाठिंबा मिळाला असाला तरी त्यामुळे समस्या सुचयला काहीतरी मदत नक्की होईल असे तुम्हाला वाटते का ? **(१०)**

२. पाकिस्तान क्रिकेट सामना हरले असेल पण भारताशी संबंध सुधारण्यात त्या देशाला यश आले – भाष्य करा.

किंवा

काही अरब देशात जास्मीन क्रांती झाली. चीनमध्ये तशीच परिस्थिती दिसते या नव्या माध्यामांनी या क्रांतीत कोणती भूमिका बजावली ? **(१०)**

३. काही वेळा चांगल्या बातमी सोबत वाईटही येत असते जनगणना २०११ च्या तात्पुरत्या निकालावरुन असेच दिसते आहे – स्पष्ट करा.

किंवा

'विकीलीक्स' ने पत्रकारितेच्या इतिहासात नवा अध्याय लिहिला या विधानाचे सटीक मूल्यमापन करा. **(१०)**

४. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) :

१) ऐलिझाबेथ टेलर

२) विनायक सेन

३) अरुणा शानबाग

४) माहिती अधिकारि कार्यकर्त्यांवरील हल्ले

५) आँग सान सू की

६) भारतातील व्याघ्रगणना. **(२०)**

M.A. M.C.J. (Second Year) Examination, 2011
(Paper – VII)
DEVELOPMENT COMMUNICATION
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

Instruction : *Figures to the* ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Define development. What role communication plays in promoting it ?

OR

Pin Point and elaborate areas highlighted by provisional result of census 2011 where development communication can play definite role. **10**

2. Why development news seldom finds place in mainstream media ? What can be done to change their attitude ?

OR

By taking Media as their partner market forces are selling false concepts of development-comment. Suggest some measures to counter this. **10**

3. Examine challenges before rural communicaters in India.

OR

Why and how traditional media is still effective in taking message to the masses. Give examples. **10**

4. Write short notes **(any four)** : **20**

1) Documentaries
2) Demonstrations
3) Panchayat Raj
4) Role of opinion makers
5) Mahatma Gandhi's perspective
6) Non Governmental Organisations (NGO).

मराठी रूपांतर

सूचना : उजवीकडील *अंक गुण दर्शवितात.*

१. विकासाची व्याख्या देऊन विकासात संज्ञापनाची भूमिका कोणती ते सांगा.

किंवा

जनगणना २०११ च्या प्रारंभिक अहवालात तुम्हाला असे कोणते प्रश्न दिसतात ज्यात विकास संज्ञापनाला ठोसभूमिका बजावता येईल ?आणि कशी तेही सांगा. १०

२. मुख्य प्रवाहातील माध्यमात विकासाची बातमी क्वचितच दिसते त्यांची वृत्ती बदलण्यासाठी काय करता येईल ?

किंवा

माध्यमांना भागीदार बनवून बाजारपेठ विकासाची खोटी संकल्पना विकू पाहत आहे. या विधानावर भाष्य करून हे रोखायचे कसे ? यासाठी काही काचना सुचवा. १०

३. भारतातील ग्रामीण संज्ञातकापुढे कोणती आव्हाने आहेत ?

किंवा

संदेश लोकांपर्यंत पोहोचवण्यासाठी आजही पारंपरिक माध्यमे का आणि कशी उपयोगी पडतात ते काही उदाहरणांसह सांगा. १०

४. टीपा द्या (कोणत्याही **चार**) : २०

१) अनुबोधपट

२) निदर्शने

३) पंचायतराज

४) विचारवंतांची भूमिका

५) महात्मा गांधींचा दृष्टीकोन

६) बिगर सरकारी संस्था.

डिप्लोमा इन जर्नालिझम वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम) परीक्षा, २०११
(नवा अभ्यासक्रम)
प्रश्नपत्रिका क्र – ५
नभोवाणी, दूरचित्रवाणी आणि वेब पत्रकारितेची कौशल्ये

वेळ : २ तास | एकूण गुण : ५०

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*२) **उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवितात.*

१. अ) नभोवाणी, दूरचित्रवाणी आणि वेबपत्रकारिता यांतील फरक स्पष्ट करा. **१५**

किंवा

१. ब) नभोवाणी साठी वृत्तलेखन आणि इंटरनेट माध्यमासाठी वृत्तलेखन यांतील फरक स्पष्ट करा. **१५**

२. अ) चोवीस तास चालणाऱ्या वृत्तवाहिन्यांची आपल्या देशाला गरज आहे असे तुम्हाला वाटते का ? सकारण स्पष्टीकरण द्या. **१५**

किंवा

२. ब) दूरचित्रवाणीवाहिनीवरील वेगवेगळ्या कार्यक्रम प्रकारांची माहिती प्रत्येकी एका उदाहरणासह द्या. **१५**

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **२०**

अ) नभोवाणासाठी बातमीपत्राची रचना

ब) नभोवाणासाठी मुलाखतीची कौशल्ये

क) दूरचित्रवाणीवरील रिॲलिटी शो

ड) दूरचित्रवाणीवरील चर्चात्मक कार्यक्रम

इ) वेबपत्रकारितेसाठी आवश्यक कौशल्ये

फ) इंटरनेटचा इतिहास.

डिप्लोमा इन जर्नालिझम वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम) परीक्षा, २०११
(नवा अभ्यासक्रम)
प्रश्नपत्रिका क्र – ७
जाहिरात व जनसंपर्क

वेळ : २ तास | एकूण गुण : ५०

सूचना : *१)* ***सर्व*** *प्रश्न* ***आवश्यक.***
२) ***उजवीकडील*** *अंक* ***गुण*** *दर्शवितात.*

१. अ) लोकशाही शासन व्यवस्थेतील सरकार व जनसंपर्क यांचे महत्त्व व संबंध विशद करा. **१५**

किंवा

१. ब) जनसंपर्काच्या कार्याची पद्धती एकच असली तरी संस्थेच्या कार्यक्षेत्रानुसार कामाचे स्वरूप कसे बदलते हे उदाहरणासह स्पष्ट करा. **१५**

२. अ) विक्रय केंद्री (मार्केट ड्रीव्हन) जाहिरात व जनसंपर्क यामागील उद्देश व त्यांतील फरक उदाहरणासहीत स्पष्ट करा. **१५**

किंवा

२. ब) भारताच्या आजच्या विकासाच्या संदर्भात जाहिरातींचे स्थान काय आहे ? विवेचन करा. **१५**

३. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **२०**

क) जाहिरातींचा सामाजिक परिणाम

ख) जनसंपर्क अधिकाऱ्याची गुणवैशिष्ट्ये

ग) जनसंपर्क आचारसंहिता (अथेन्स कोड)

घ) जाहिरातींमधील लेखनाचे स्थान

च) जाहिरातींचे प्रमुख घटक

छ) जाहिरातदार हे स्वप्न–विक्रेते असतात.

[3912] – 103

M.A. M.C.J. (Semester – I) Examination, 2011
Paper-103 : NEWS EDITING (1)
(Semester Pattern)

Time : 2 Hours Total Marks : 40

N.B. *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate marks.*

1. a) What are the responsibilities of an editor ? **10**

OR

b) "It is subeditor that makes or mars the image of a newspaper". Do you agree ? Explain with reference to sub's responsibilities. **10**

2. a) Describe the different kinds of layout generally used in newspaper design. **10**

OR

b) Discuss how pagemaking on computer has changed the concept and practices of layout of newspaper. **10**

3. Write short notes on **any two** : **10**

1) Style book

2) Photo editing and caption writing

3) Ethics of photo journalism

4) Functions of headline.

4. a) Edit and rewrite the news item (given on separate page see page No. 3) in about **150** words giving a suitable headline (write it in your answer book). **10**

OR

b) Edit and rewrite the Marathi news item (given on separate page see page No.4) giving a suitable headline. **10**

P.T.O.

मराठी रूपांतर

सूचना : *1) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानवी.*

*2) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.*

*3) उजवीकडील **अंक** गुण दर्शवितात.*

१. अ) संपादकाच्या जबाबदाऱ्या कोणत्या ते स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) 'उपसंपादकच वृत्तपत्राची प्रतिमा तारतो अथवा मारतो' असे म्हटले जाते या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात का ? उपसंपादकाच्या जबाबदाऱ्यांच्या संदर्भात या विधानाचे स्पष्टीकरण करा. १०

२. अ) दैनिक वृत्तपत्राच्या मांडणीत वापरण्यात येणाऱ्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा. १०

किंवा

ब) संगणकावरील पानांच्या मांडणीमूळे वृत्तपत्र मांडणीची संकल्पना व कामे कशी बदलली आहेत, त्याची चर्चा करा. १०

३. कोणत्याही **दोन** विषयांवर टिपा लिहा : १०

१) शैली–पुस्तिका

२) छायाचित्रांचे संपादन व त्या खालील ओळींचे लेखन

३) छायाचित्रपत्रकारितेतील नैतिक तत्वे

४) मथळ्याची कार्ये.

४. अ) सोबत दिलेल्या बातमीचे संपादन व पुनर्लेखन करा. (शब्द मर्यादा १५०) आणि उचित मथळा द्या. (उत्तरपत्रिकेतच लिहा). १०

किंवा

ब) सोबत दिलेल्या मराठी बातमीचे संपादन आणि पुनर्लेखन करा. बातमीत उचित मथळा द्या (उत्तरपत्रिकेतच लिहा). २०

(For those writing in English)

Pune)

Lok Sabha MP from Baramati Supriya Sule assured she would raise the issues of members of the Kagad Kaach Patra Kashtakari Panchayat (KKPKP) at the appropriate forum. The KKPKP had held a programme to felicitate successful students from the KKPKP families for their success in education at various levels. Sule after giving away the awards and felicitating a few parents for fighting against all odds, said that she would take up all the issues at various levels including Parliament, state assembly through her party MLAs and would speak to city mayor Mohansingh Rajpal for local issues.
KKPKP Founder Dr Baba Adhav, Laxmi Narayan, Poornima Chikarmane were present on the dais. Sule said that she would speak to Rajpal as well as PMC Commissioner Mahesh Zagade for pressing the demand of permitting the KKPKP for starting a bio-gas plant for processing the solid waste in the city. Sule said that she would also take up the issue of ration cards, social security act and the scholarships to the wards of KKPKP members at various levels.
Dr. Adhav pointed out that there was no social security to 45 crore citizens of the country who earn their livelihood through physical labour every day. He said that there was need for social security act for the serving the interest of these 45 crore Indians. He said that the MPs have increased salaries but the labourers can not demand enough for meeting the needs for two meals a day.
He said that Sule should take the cause of students from KKPKP families who are deprived of scholarship which was given till 2005. He pointed out that despite the fact the KKPKP members every day dealt with solid waste of the city, their demand for permission to run a bio-gas plant is not met with by the Pune Municipal Corporation.

B/I/11/125

M.A.M.C.J. (Semester – I) Examination, 2011
Paper – 104 : FEATURE WRITING (1)
(Semester Pattern)

Time: 2 Hours Total Marks: 40

1. A) 'For writing feature stories one not only needs accurate facts and information, but also literary qualities'. Discuss this statement. **(10)**

OR

B) Explain with examples the process of writing a feature based on interviews. **(10)**

2. A) Explain any two types of feature leads with examples. **(10)**

OR

B) Explain the importance and process of organising information for writing the features. **(10)**

3. A) Write a personality feature on your favourite sports person or a political leader. Word limit : 250. **(10)**

OR

B) Write a review of any film you have recently watched. Word limit : 250. **(10)**

4. Write short notes (**any two**) : **(10)**

a) Effective use of library

b) Characteristics of entertainment features

c) Planning of occasional features

d) Institutional feature.

मराठी रूपांतर

१. अ) 'वृत्तपत्रीय लेखनात अचूक तथ्ये, माहितीबरोबरच साहित्यिक गुणांचीही आवश्यकता असते,' या विधानाची चर्चा करा. **(१०)**

किंवा

ब) मुलाखतींवर आधारित लेख लिहिण्याची प्रक्रिया सविस्तर विशद करा. **(१०)**

२. अ) वृत्तलेखाच्या अग्रभागाचे कोणतेही दोन प्रकार सोदाहरण विशद करा. **(१०)**

किंवा

ब) लेखनाला सुरुवात करण्यापूर्वी माहितीची नीट मांडणी करण्याचे महत्त्व आणि प्रक्रिया विशद करा. **(१०)**

३. अ) तुमचा आवडता खेळाडू किंवा राजकीय नेत्यासंबंधी व्यक्तिपरिचयात्मक लेख लिहा. शब्दमर्यादा २५०. **(१०)**

किंवा

ब) तुम्ही नुकत्याच पाहिलेल्या एखाद्या चित्रपटाचे २५० शब्दांत रसग्रहण करा. **(१०)**

४. टीपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) : **(१०)**

क) ग्रंथालयाचा परिणामकारक वापर

ख) रंजनप्रधान लेखाची वैशिष्ट्ये

ग) नैमित्तिक लेखांचे नियोजन

घ) संस्थापरिचयात्मक लेख.

Diploma in Journalism (English Medium) Examination, 2011
Paper – VII : INTRODUCTION TO RADIO AND TV JOURNALISM

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures in **brackets** indicate marks.*

1. a) What are the basic tenets of '*radiogenic*' language ? Explain the reasons with suitable examples. **(10)**

OR

b) As a listener what are your expectations from your favourite radio station with respect to news and current affairs programmes. **(10)**

2. Write short notes on **any three** of the following : **(15)**

a) Radio : a good educational tool

b) Vividh Bharati

c) Types of Radio interview

d) Radio as an advertising medium

e) Diction and intonation

f) RJing skills.

3. a) Give a list of five shots each that you will ask your cameraman to shoot if you are covering any one of the following news stories :

a) Devastation after Tsunami

OR

b) Arrest of a prominent person

OR

c) Inauguration of a flyover. **(10)**

OR

b) Explain, with examples, when and how graphs, photographs and text can be used effectively in a TV news bulletin. **(10)**

4. Write short notes on **any three** of the following : **(15)**

   a) Crime News on TV.

   b) Your favourite news anchor and why you like them.

   c) Use of close ups in TV news.

   d) Coverage of Cricket World Cup on TV.

   e) Teleprompter.

   f) Voiceover.

———————————

M.A. M.C.J. (First Year) Examination, 2011
Paper – I : PRINCIPLES OF COMMUNICATION AND MASS COMMUNICATION
(Annual Pattern)

Time: 3 Hours Max. Marks: 75

Instruction *: Figures to* ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. "No man is an island". Do you agree ? Explain the communication process.

   OR

   "Much of our communication is non-verbal". Comment. **15**

2. " I can hear you, but I'm not listening to you". Discuss. Also explain how one can listen effectively.

   OR

   What is Johari window ? How is self disclosure rewarding ? **15**

3. Write short notes (**any two**) :
   a) Different types of communication
   b) Sublanguages
   c) Denotative and Conotative meanings
   d) Barriers in communication. **15**

4. Explain the concept 'mass' and 'mass media'. How are mass media an extension of man ?

   OR

   What is mass communication ? How does it differ from other forms of communication ? Elucidate any two theories of mass media. **15**

5. Write short notes (**any two**) :
   a) Bharatmuni's theory of communication.
   b) Models of Lasswel and Schram
   c) Information society theory
   d) Social media. **15**

मराठी रूपांतर

१. 'कुठलाही माणूस बेट नसतो' या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात काय ? संज्ञापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

किंवा

आपले बहुतांश संज्ञापन हे नि:शब्द असते, टिप्पणी करा. १५

२. तू क्यय म्हणतोयस ते मात्र एकू येतं य पण माझे आकडे लक्ष नाही' चर्चा करा. एखादी व्यक्ती श्रवण प्रभावीपणे कसे करू शकते ? ते सांगा. १५

किंवा

'जोहरी विंडो' म्हणजे काय ? स्वत:हून उघड करणे चांगले कसे ? १५

३. टीपा द्या (केवळ **दोन**) :

अ) संज्ञापनाचे विविध प्रकार

ब) उपभाषा

क) लक्ष्यार्थ आणि ध्वन्यर्थ

ड) संज्ञापनातील अडथळे.

४. 'जन' व 'जनमाध्यम' या संज्ञा स्पष्ट करा. 'जनमाध्यम हे माणसाचे विस्तारीत रूप आहे ते कसे ? १५

किंवा

जनसंज्ञापन म्हणजे काय ? संज्ञापनाच्या इतर प्रकारांपेक्षा ते वे गळे कसे आहे? जन माध्यमाशी संबंधित दोन सिद्धांत स्पष्ट करा.

५. टीपा द्या (केवळ **दोन**)

अ) भरतमुनींचा संज्ञापन सिद्धांत

ब) लसवेल व श्रॅम मॉडेल

क) माहिती समाज सिद्धांत

ड) सामाजिक माध्यमे. १५

Diploma in Journalism (Marathi Medium) Examination, 2011
Paper – I : MARATHI PATRAKARITECHA ITIHAS, ADHUNIK BHARAT VA MAHARASHTRA
(जुना अभ्यासक्रम)

Time: 3 Hours Max. Marks: 100

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य.***
*२) **उजवीकडील** अंक गुण दर्शवितात.*

१. अ) स्वातंत्र्यपूर्व कालात सामाजिक परिवर्तनाच्या क्षेत्रात 'सुधारक', 'ज्ञानप्रकाश' आणि 'प्रभाकर' या पत्रांनी बजाविलेल्या कामगिरीचा साधक-बाधक आढावा घ्या. २०

किंवा

ब) 'लोकमान्य टिळकांच्या अग्रलेखांतून त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा आणि त्यांच्या लेखनसामर्थ्याचा ही उत्तम प्रत्यय येतो' उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा. २०

२. खालीलपैकी **चार** विषयांवर टिपा लिहा : २०

क) 'संदेश' आणि कोल्हटकर

ख) ''मूकनायक'', 'बहिष्कृत भारत' आणि 'जनता'

ग) प्रभात दैनिकाची स्थित्यंतरे

घ) आचार्य अत्रे आणि 'मराठा' वृत्तपत्रा.

च) 'पुढारी' ची वैशिष्ट्ये.

छ) 'महाराष्ट्र टाइम्स' चे नवे पुणेरी रूप.

ज) ना. भि. परूळेकर

झ) 'लोकमत'.

३. अ) संयुक्त महाराष्ट्राच्या लढयाचे विश्लेषण करा आणि आजच्या 'मराठी' भाषेच्या राजकारणाचा ऊहापोह करा. २०

किंवा

ब) महाराष्ट्रातील साखर कारखानदारांपुढे निर्माण झालेले प्रश्न कोणते आहेत ? सहकारी चळवळीच्या पार्श्वभूमीवर चर्चा करा. २०

४. अ) स्वातंत्र्य पूर्व चळवळीचा विस्तृत आढावा घ्या. २०

किंवा

ब) 'भारताचे शेजारी राष्ट्रांशी असलेले राजकीय संबंध गुंतागुंतीचे आहेत' उसे नेहयी म्हण्टले जाते ते का आणि कोणत्या संदर्भात ते स्पष्ट करा. २०

५. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : २०

क) पुणे: आय.टी.हब

ख) जातीनिहाय जनगणना

ग) जिल्हा वृत्तपत्रे

घ) 'कांद्याच्या भावा' चे राजकारण

च) बदलत्या हवामानाचे परिणाम

छ) आणीबाणी आणि वृत्तपत्रे

ज) प्रादेशिक असमतोल

झ) 'स्वतंत्र विदर्भा ' ची मागणी.

[3912] – 115

Diploma in Journalism (Marathi Medium) Examination, 2011

Paper – V : SANDNYA PANSHASTRACHI OLAKH ANI VIKAS PATRAKARITA
(Old Syllabus)

वेळ : २ तास | एकूण गुण : ५०

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*२) **उजवीकडील** गुण अंक दर्शवितात.*

१. अ) इंटरनेटच्या उपलब्धतेमुळे वृत्तपत्रे आणि नियतकालिके यांच्या स्वरूपात कोणकोणते बदल झाले, हे सोदाहरण स्पष्ट करा. **१५**

किंवा

१.आ) संज्ञापनशास्त्राची मूलतत्त्वे ताज्या उदाहरणांसह स्पष्ट करा. **१५**

२. अ) शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादन करून तयार होणाऱ्या विविध प्रकल्पांमुळे निर्माण होणाऱ्या प्रश्नांची दखल माध्यमे कशी घेत आहेत, हे सोदाहरण स्पष्ट करा. **१५**

किंवा

२.आ) शहराच्या पर्यावरणविषयक प्रश्नांसंदर्भात वृत्तपत्रांची भूमिका सोदाहरण स्पष्ट करा. **१५**

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **२०**

क) महिला सक्षमीकरणात बचतगटांचे स्थान.

ख) निःशब्द संज्ञापन.

ग) पारंपरिक माध्यमांचा विकासासाठी उपयोग.

घ) खासगी दूरचित्रवाहिन्यांवरील बातम्यांचे स्वरूप.

च) रेडिओचे ग्रामीण भागातील महत्त्व.

छ) संज्ञापन प्रक्रियेचे स्वरूप.

ज) ई–वृत्तपत्रांचा वाचक.

झ) सोशल न्यूज नेटवर्क

Diploma in Journalism (Marathi Medium) Examination, 2011
Paper – VII : NABHOVANI AND DOORCHITRAVANI PATRAKARITECHI OLAKH
(जुना अभ्यासक्रम)

Time: 2 Hours Max. Marks: 50

*सूचना : 1) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य.***

*2) **उजवीकडील** अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.*

१. अ) नभोवाणीसाठी वार्तांकन, वृत्तलेखन आणि वृत्तवाचन करताना भाषेच्या दृष्टिने कोणत्या गोष्टी लक्षात ठेवणे आवश्यक असते ? १५

किंवा

ब) श्राव्य माध्यम म्हणून नभोवाणीच्या बलस्थानांची चर्चा करा. १५

२. अ) दूरचित्रवाणीसाठी वार्तांकन किंवा माहितीपर कार्यक्रम तयार करताना कोणत्या बाबींची दक्षता घ्यावी लागते ? १५

किंवा

ब) युद्धसदृश किंवा आपत्तीच्या काळात दूरचित्रवाणीवरून वार्तापत्र सादर करताना कोणत्या गोष्टींचे भान ठेवणे आवश्यक असते ? १५

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : २०

अ) नभोवाणीवरील बातमीपत्र

ब) दूरचित्रवाणीवरील रिॲलिटी शो

क) मुलाखतीसाठी आवश्यक कौशल्ये

ड) वृत्तपत्रे, नभोवाणी व दूरचित्रवाणी पत्रकारिता – यातील फरक

इ) सांस्कृतिक कार्यक्रम प्रसारणाच्या मर्यादा

फ) फोन-इन कार्यक्रमाचे फायदे

ग) व्हॉइस डिस्पॅच.

Diploma In Journalism (Marathi Medium) Examination, 2011
Paper – VIII : CHALU GHADAMODI

वृत्तपत्रविद्या पदविका अभ्यासक्रम (मराठी माध्यम) परीक्षा २०११ (जुना अभ्यासक्रम)
प्रश्नपत्रिका क्रमांक – ८ : चालू घडामोडी

वेळ : २ तास | एकूण गुण : ५०

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***

*२) उजवीकडील **गुण** अंक दर्शवितात.*

१. अ) देश आणि राज्यात नुकत्याच उघडकीस आलेल्या महत्त्वाच्या गैरव्यवहारांची चर्चा करा. ते रोखण्यासाठी सरकारने काय करायला हवे, याविषयी तुमची मते मांडा. **१५**

किंवा

१. आ) क्रीडाक्षेत्राला सध्या बाजारू स्वरूप आले आहे काय ? आयपीएल आणि क्रिकेट विश्वचषकाच्या पार्श्वभूमीवर या विधानाची चिकित्सा करा. **१५**

२. अ) अरब देशांमध्ये नुकत्याच झालेल्या किंवा अजूनही सुरू असलेल्या घडामोडींची चर्चा करा. यासंबंधी भारताचे धोरण काय असावे, असे तुम्हाला वाटते ? **१५**

किंवा

२. आ) पुणे शहराची वाहतूक समस्या सोडविण्यासाठी काय करायला हवे ? महापालिकेने आखलेल्या योजनांच्या संदर्भात चर्चा करा. **१५**

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **२०**

क) ज्युलियन असांजे

ख) पी.जे. थॉमस

ग) नागरी कमाल जमीन धारणा (यूएलसी)

घ) माहितीचा अधिकार

च) कसाबला फाशी

छ) अस्थिर पाकिस्तान

ज) अन्नधान्याची टंचाई

झ) जलप्रदूषण.

———————

M.A./M.C.J. (First Year) Examination, 2011
Paper – III : NEWS REPORTING AND WRITING
(Annual Pattern)

Time: 2 Hours Total Marks: 50

1. Explain with proper examples how 24×7 live TV coverage has affected Print Media.

OR

Discuss the importance of News Values in Print Media. Are these values changing with the advent of New Media. Explain with examples. **15**

2. What are new beats ? Explain how will you cover education beat. What is the scope of it and who will be sources ?

OR

Newspapers now a days giving more importance to beats like civic issues, Power, Transport, etc. Explain reasons with examples. **15**

3. Write short notes (**any four**) : **20**

a) Invert Pyramid

b) Elements of News

c) Qualities of a reporter

d) Sports reporting

e) Sources of crime reporter

f) Interview techniques.

मराठी रूपांतर

1. 24 तास चालणाऱ्या टीव्ही वृत्तवाहिन्यांचा मुद्रित माध्यमांवर कसा परिणाम होत आहे, हे सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

मुद्रित माध्यमांमधील बातमी मूल्यांचे महत्त्व विशद करा. नवीन माध्यमांच्या आगमनामुळे ही मूल्ये बदलत आहेत काय ? उदाहरणांसह चर्चा करा. **15**

2. वृत्तपत्रांमधील नवीन बीट्स कोणते ? शिक्षण या बीटचे वार्तांकन कसे कराल हे स्पष्ट करा. या बीटची व्याप्ती सांगा, तसेच त्यामधील स्रोत (सोर्स) कोण हेही सांगा.

किंवा

आजकाल वृत्तपत्रे ही नागरी प्रश्न, वीज, वाहतूक आदी विषयांना अधिक महत्त्व देत आहेत. उदाहरणांसह कारणे स्पष्ट करा. **15**

3. टीपा द्या (कोणतेही **चार**) : **20**

अ) उलटा त्रिकोण

आ) बातमीचे घटक

इ) बातमीदाराची गुणसंपदा

ई) क्रीडा वार्तांकन

उ) गुन्हेगारी वार्तांकनासाठीचे स्रोत

ऊ) मुलाखतीचे तंत्र.

[3912] – 14

M.A. M.C.J. (First Year) Examination, 2011
Paper – IV
EDITING
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours | Max. Marks : 50

Instruction : *Figures to the right indicate* ***full*** *marks.*

1. Discuss qualities of a Good Editor and how he helps in making the opinion of the public ?

   OR

   Why editing is an important aspect of journalistic activity ? Explain. **10**

2. Sense of news, punctuality, command over language and quick decision - making are the essential qualities of a Sub - editor. Explain.

   OR

   In the age of competition and digital making of the newspapers, how do you see the role of a Sub - editor ? Is it changing ? How ? **10**

3. What is the difference between a Daily Paper and its Sunday Supplement ? Pinpoint the skills required to edit supplement.

   OR

   Explain the elements of Newspaper Design. **10**

4. Write short notes on (**any four**) : **20**

   a) Layout of a Front Page of a Daily Paper

   b) Correctness of Language

   c) Pune Edition of Maharashtra Times

   d) Managing Editor

   e) Photo Editing

   f) Role of a Proof Reader.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

१. चांगल्या संपादकात कोणते गुण आवश्यक असतात ? जनमत घडविण्यास तो कशी मदत करतो, यावर चर्चा करा.

किंवा

पत्रकारितेच्या कामातील संपादन हे महत्त्वाचे काम कसे, हे विशद करा. १०

२. बातमीची समज, वक्तशीरपणा, भाषेवरील प्रभुत्व, तात्काळ निर्णय घेणे हे गुण उपसंपादकात असणे आवश्यक आहे. स्पष्ट करा.

किंवा

स्पर्धा व वृत्तनिर्मितीतील डिजिटलायझेशन या पार्श्वभूमीवर सध्याच्या उपसंपादकाची भूमिका तुम्हाला कशी वाटते ? ती बदलत आहे का ? कशी ? १०

३. दैनिक वृत्तपत्र आणि त्याची रविवार पुरवणी यातील फरक स्पष्ट करून पुरवणी संपादनाला आवश्यक कौशल्यांची माहिती द्या.

किंवा

वृत्तपत्र मांडणीची घटकतत्त्वे स्पष्ट करा. १०

४. कोणत्याही **चार** विषयांवर टिपा लिहा : २०

अ) दैनिक वृत्तपत्राच्या पहिल्या पानाची मांडणी

ब) भाषेतील अचूकता

क) 'महाराष्ट्र टाइम्स' ची पुणे आवृत्ती

ड) व्यवस्थापकीय संपादक

इ) छायाचित्र संपादन

फ) मुद्रित शोधकाची भूमिका.

M.A. M.C.J. (First Year) Examination, 2011
Paper – VI : INTRODUCTION TO ELECTRONIC MEDIA
(Annual Pattern)

Time : 3 Hours Total Marks : 75

***Instruction**: Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Contrary to common apprehension, Radio has not become extinct in India, but it has a bright future. Comment.

   OR

   Do you think that radio, as a mass medium, can play a crucial role in the development process ? How ? **15**

2. Write short notes on **any two** : **10**

   a) Licensing for community radio

   b) Elements of sound-editing

   c) Ambience sound

   d) Expansion of private FM radio in India.

3. Reality TV shows in India are becoming more and more bold, sensational and at times controversial. Is this trend here to stay or is it just a passing phase ?

   OR

   Which is your favourite TV programme genre ? Why ? Can you suggest a new programme in that genre ? **15**

4. Write short notes on **any two** : **10**

   a) Latest TV transmission technology

   b) Is Doordarshan fading away ?

   c) Film stars as TV hosts

   d) Marathi TV channels.

5. Availability and use of Internet is increasing rapidly in India. But is the use restricted mostly to social networking sites ? Explain with relevant examples.

OR

What are the different types of cybercrimes and are law enforcement agencies equipped enough to deal with those crimes ? **15**

6. Write short notes on **any two** : **10**

a) Twitter

b) Using internet for social cause

c) PDF files

d) Hyperlink.

मराठी रूपांतर

१. नभोवाणी हे माध्यम भारतात नव्ह होणयाच्या मार्गावर आहे अशी भीती व्यक्त केली जात असली तरी प्रत्यक्षात त्याला उज्जवल भवितव्य आहे, या बाबत चर्चा करा.

किंवा

जन संज्ञापनाचे माध्यम म्हणून विकासाच्या प्रक्रियेत नभोवाणी महत्वाची भूमिका पार पाडू शकेल काय ? कसे ? **१५**

२. टीपा द्या (कुठल्याही **दोन**) : **१०**

अ) कम्युनिटी रेडिओला परवाना

ब) ध्वनि संपादनातील मूलतत्वे

क) पार्श्वध्वनी (अँबियन्स)

ड) खासगी एफ एम रेडिओ वाहिन्यांचा भारतातील प्रसार.

३. भारतात 'रिऑलिटी शो' मर्यादांचे उल्लंघन करून अधिकाधिक सनसनाटी तसेच वादग्रस्त ठरत आहेत काय ? ते अशाच पद्धतीने चालू राहतील की ही केवळ तात्पुरती अवस्था आहे ?

किंवा

टी.व्ही. कार्यक्रमात तुमचा आवडता आकृतीबंध कोणता ? का ? त्या आकृतीबंधात तुम्ही एखादा नवा कार्यक्रम सुचवू शकता का ? **१५**

४. टीपा द्या (फक्त **दोन**) : **१०**

अ) आलीकडच्या काळातील टी व्ही प्रक्षेपण तंत्रज्ञान

ब) दूरदर्शनचा प्रभाव कमी होत आहे का ?

क) चित्र कलाकार म्हणून टि व्ही निरूपक.

ड) मराठी दूरचित्रवाणी वाहिन्या.

५. भारतात इंटरनेटची उपलब्धता आणि वापर बाढत आहे ? पण तो केवळ सोशल नेटवर्किंग संकेतस्थलांपुरता मर्यादित आहे, योग्य ती उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.

किंवा

सायबर गुन्ह्यांचे विविध प्रकार कोणते व त्यांचा मुकाबला करण्यासाठी कायदा अंमलबजावणी संस्थांकडे पुरेशा सुविधा आहेत का ? **१५**

६. टीपा द्या (केवळ **दोन**) : **१०**

अ) ट्विटर

ब) सामाजिक कारणासाठी इंटरनेटचा वापर

क) पीडीएफ फाईल

ड) हायपरलिंक.

M.A.M.C.J. (First Year) Examination, 2011
Paper – VII : MARKETING AND CORPORATE COMMUNICATION
(Advertising and Public Relations)
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours | Max. Marks : 50

Instruction : *Figures to the* ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. What are the various media available to an advertiser ? Explain importance of each medium. **15**

OR

1. Explain the advantages and disadvantages of Television Advertising. **15**

2. What is Public Relations ? How it is different from advertising, marketing, publicity and propaganda ? Explain. **15**

OR

2. Explain the role of Public Relations Officer in new media. Is the social networking is new tool of Public Relations ? Justify. **15**

3. Write short notes (**any four**) : **20**

   1) Marketing Mix
   2) Financial Advertisements
   3) Press Release
   4) ASCI
   5) Advertising Agency
   6) Public Relations for Education Institute.

मराठी रूपांतर

सूचना : ***उजवीकडील*** *अंक* ***पूर्ण*** *गुण दर्शवितात.*

१. जाहिरातदाराला उपलब्ध असलेली विविध माध्यमे कोणती ? प्रत्येक माध्यमाचे महत्त्व स्पष्ट करा. १५

किंवा

१. दूरचित्रवाणी जाहिरातीचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा. १५

२. जनसंपर्क म्हणजे काय ? जाहिरात, विपणन, प्रसिद्धी आणि प्रचार यांच्यापासून जनसंपर्क वेगळा कसा ? स्पष्ट करा. १५

किंवा

२. नवमाध्यमांमध्ये जनसंपर्क अधिकाऱ्याची भूमिका स्पष्ट करा. सोशल नेटवर्किंग हे जनसंपर्काचे नवे साधन आहे काय ? समर्थन करा. १५

३. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : २०

१) बाजार मिश्रण

२) वित्तीय जाहिराती

३) प्रसिद्धी पत्रक

४) ॲडव्हर्टायाझींग स्टँडर्ड कौन्सिल ऑफ इंडिया

५) जाहिरात संस्था

६) शिक्षण संस्थेसाठी जनसंपर्क.

M.A.M.C.J. (First Year) Examination, 2011
(Paper – VIII)
1) Marathi Journalism
OR
2) Magazine Journalism

(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

***Instruction**: Figures to the **right** indicate **full** marks.*

Marathi Journalism

1. Critically evaluate the contribution of first Marathi newspaper 'Darpan'.

   OR

   Introduce the work of Prabhakar and Dnyanprakash. **10**

2. Lokmanya Tilak and Gopal Ganesh Aagarkar were real Intellectual leaders of Marathi Journalism – Explain.

   OR

   Write an elaborative note on the significant contribution of Dr. B.R. Ambedkar to Marathi Journalism. **10**

3. State how Marathi newspapers are facing challenges posed by electronic media.

   OR

   Comment on the latest trends in Marathi Journalism. **10**

4. Write short notes **(any four)** : **20**

   1) Krishnarao Bhalekar
   2) Sadhana
   3) Maharashtra Times in Pune
   4) Columns in Marathi Newspapers
   5) Marathi Media Blogs
   6) S.G. Majgaokar.

मराठी रूपांतर

मराठी पत्रकारिता

१. पहिले मराठी वृत्तपत्र 'दर्पण'च्या योगदानाचे सटीक मूल्यमापन करा.

किंवा

प्रभाकर आणि ज्ञानप्रकाश या पत्रांच्या कार्याची ओळख करून द्या. **१०**

२. लोकमाण्य टिळक आणि गोपाल गणेश आगरकर हे मराठी पत्रसजीचे खरे बौद्धिक नेते होत–स्पष्ट करा.

किंवा

डॉ बाबासाहेब आंबेडकर यांनी मराठी पत्रकारितेला दिलेल्या महत्वपूर्ण योगदानावर विस्तृत टिपण लिहा. **१०**

३. इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांनी निर्माण केलेल्या आव्हानांना मराठी वृत्तपत्रे कशी सामोरी जात आहेत ?

किंवा

मराठी वृत्तपत्रांच्या अलिकडील रंगरूपावर भाष्य करा. **१०**

४. टीपा द्या (कोणत्याही **चार**) : **२०**

१) कृष्णराव भाळेकर

२) साधना

३) पुण्यात महाराष्ट्र टाइम्स

४) मराठी वत्तपत्रातील स्तंभलेखन

५) मराठीतील माध्यभविषयक ब्लॉग्ज

६) श्री.ग. माजगावकर.

Magazine Journalism and Book Publishing

1. State how Magazine article is different from news story. Give examples.

OR

Elaborate on skills required for editing literary magazine. **10**

2. Sunday Supplements of newspapers have posed threat to magazines – Do you agree ? Give your opinion.

OR

Online Magazines is a new addition. Does it requires a subject package different from print magazines ? **10**

3. Explain the organisational structure of a mid size Book Publishing Company.

OR

Trace out new trends in Book publishing business in Marathi. **10**

4. Write short notes **(any four)** : **20**

1) Chitralekha
2) Rajhans Prakashan
3) National Book Trust
4) Granthali
5) Amar Chitrakatha
6) A and M.

मराठी रूपांतर

नियतकालिक पत्रकारिता आणि पुस्तक प्रकाशन

१. नियतकालिकातील लेख बातमीपेक्षावेगळा कसा ते सोदाहरण सांगा.

किंवा

साहित्यविषयक नियतकालिक संपादनासाठी आवश्यक कौशल्ये स्पष्ट करा. **१०**

२. वृत्तपत्रांच्या रविवार पुरवठ्यांनी नियतकालिकांना आव्हान उभे केले असे तुम्हाला वाटते का ? तुमचे म्हणणे मांडा.

किंवा

ऑनलाईन नियतकालिके ही या पत्रकारितेतील जमेची बाजू होय या प्रकारच्या नियतकालिकांना मुद्रित नियतकालिकांपेक्षा वेगळा आशयविषय लगतो का ? **१०**

३. मध्यम आकाराच्या पस्तक प्रकाशन संस्थेची संघटनात्मक रचना स्पष्ट करा.

किंवा

मराठी पुस्तक प्रकाशन व्यवसायाच्या नव्या रंगरूपाचा परिचय करून द्या. **१०**

४. टीपा द्या (कोणत्याही **चार**) : **२०**

१) चित्रलेखा

२) राजहंस प्रकाशन

३) नॅशनल बुक ट्रस्ट

४) ग्रंथाली

५) अमर चित्रकथा

६) ए अँड एम.

[3912] – 20

M.A. (MCJ) (First Year) Examination, 2011
P – 10 : MEDIA, LAWS AND ETHICS
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

Note : *1) **All** questions are **compulsory.***
*2) Figures to the **right** indicate marks.*

1. How the Right to Information Act is being used by various media as a new source of information ? Explain with examples.

OR

Plagiarism is affecting the very spirit of journalism. Discuss with reference to the Copyright Act. **15**

2. Explain the basic principles of journalism with recent examples.

OR

'News is sacred and comment is free'. Critically discuss this statement with examples. **15**

3. Write short notes on **any four** of the following : **20**

i) Press Council of India.

ii) Freedom of the Press.

iii) Defamation - Do's and don'ts for journalists.

iv) Media for development.

v) Invasion of privacy.

vi) Reporting riots.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

***सूचना : उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवतात.*

१. माहिती अधिकार कायद्याचा विविध माध्यमांकडून माहितीचा नवा स्रोत म्हणून कसा वापर केला जात आहे, हे सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

वाङ्मयचौर्य हे पत्रकारितेच्या तत्त्वांनाच धोका पोचविते. कॉपीराइट कायद्याच्या संदर्भात या विधानाची चर्चा करा. **१५**

२. पत्रकारितेची मूलभूत तत्त्वे ताज्या उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

किंवा

'बातमी पवित्र असते आणि टिपणी मुक्त' या विधानाची सोदाहरण चिकित्सा करा. **१५**

३. पुढीलपैकी कोणत्याही **चार** विषयांवर टीपा लिहा : **२०**

क) भारतीय पत्र परिषद (प्रेस कौन्सिल ऑफ इंडिया).

ख) वृत्तपत्रांचे स्वातंत्र्य.

ग) बदनामी : पत्रकारांनी काय करावे, काय करू नये ?

घ) विकासासाठी माध्यमे.

च) खासगी जीवनावरील अतिक्रमण.

छ) दंगलींचे वार्तांकन.

[3912] – 201

M.A. M.C.J. (Semester – II) Examination, 2011
(Semester Pattern)
Paper – 201 : NEWS REPORTING AND WRITING (2)

Time : 2 Hours Max. Marks : 40

Note : *1) **All** questions are **compulsory.***
*2) Figures to the **right** indicate marks.*

1. a) A senior party leader was arrested by investigating agency from your city ; how it impact political equations in that party ? Discuss. **10**

OR

1. b) A terrorist attack has taken place in your city ; how will you cover this event in your newspaper ? **10**

2. a) It is said that news values have changed due to cut throat competition in media. Discuss the statement with examples. **10**

OR

2. b) Central Budget has proposed tax cuts and incentives to industry due to which Stock Market bounced back. How will you cover this news ? **10**

3. Write short notes (**any two**) : **10**

a) Writing news about Twitter

b) Mahendra Dhoni

c) Gross domestic product

d) Education Beat.

4. Write **200** words news story on following events (**any two**) : **10**

a) Visit of President to your city

b) Election of Local body

c) Unseasonal Rain

d) Pt. Bhimsen Joshi's funeral.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य.***
*२) **उजवीकडील** अंक गुण दर्शवितात.*
*३) **मूळ** इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.*

१. अ) तुमच्या शहरातील एका ज्येष्ठ राजकीय नेत्यास अन्वेषण खात्याने अटक केली आहे. त्यामुळे त्या नेत्याच्या पक्षातील राजकीय समीकरणांमध्ये कसा परिणाम होईल ? तपशीलवार चर्चा करा. २०

किंवा

१. ब) तुमच्या शराहत अतिरेक्यांनी हल्ला केल्याची घटना तुम्हांला समजली आहे, या घटनेचे तुमच्या वृत्तपत्रासाठी तुम्ही कसे वार्तांकन कराल ? १०

२. अ) 'वृत्तपत्र व प्रसारमाध्यमातील गळेकापू स्पर्धेमुळे वृत्तमूल्येच बदलली आहेत' असे म्हटले जाते. या विधानाची उदाहरणे देऊन चर्चा करा. १०

किंवा

२. ब) केंद्रीय अंदाजपत्रकात उद्योगक्षेत्रासाठी काही करकपातीचे व काही प्रोत्साहक प्रस्ताव सुचविले आहेत. त्यामुळे शेअरबाजार पुन्हा उसळून आला आहे. यासंबंधीची बातमी तुम्ही कशी संकलित कराल ? १०

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) : १०

क) ट्वीटर (Twitter) संबंधीचे वृत्तलेखन

ख) महेंद्र धोनी

ग) एकूण राष्ट्रीय उत्पादन

घ) शिक्षण : विशिष्ट वार्तांकन क्षेत्र.

४. खालील घटनांवर प्रत्येकी **दोनशे** शब्दांची बातमी लिहा (कोणत्याही **दोन** घटना) : १०

क) राष्ट्रपतींची तुमच्या शहराला भेट

ख) स्थानिक स्वराज्य संस्थांची निवडणूक

ग) अवेळी पाऊस

घ) पंडित भीमसेन जोशी यांच्यावरील अंत्यसंस्कार.

M.A. M.C.J. (Semester II) Examination, 2011
Paper 202 : NEWS EDITING (2)
(Semester Pattern)

Time : 2 Hours | Max. Marks : 40

Note : *1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate marks.*

1. a) What are the qualities and skills required for a sub-editor working in Convergent Newsroom ? **10**

OR

b) What is the nature and functioning of Convergent Newsroom ? **10**

2. a) Discuss how pagemaking on computer has changed the concept and practices of layout of newspaper.

OR

b) What are the new techniques and tools of newspaper layout ? **10**

3. As Chief sub-editor on the night shift of Pune or Nasik daily, how would you plan the front page layout using the given items ? **20**

Instructions :

i) Use the dummy sheet supplied to you and briefly **explain the reasons for your selection in the answerbook.**

ii) Indicate space for cartoons, temperature, photographs and ads.

iii) You are free to select any number of news items.

iv) Mark the point size and columns of headlines clearly (e.g. 36 pts X 3 cols).

v) **Write seat number on your dummy sheet and attach it to your answer book.**

1) New Delhi : Umbrella bill on child abuse before cabinat today.

2) New Delhi : SC slams Raja over remarks.

3) Islamabad : Pak minorities minister shot dead.

4) Dhaka : Grameen Bank founder Yunus sacked.

5) Pune : C-DAC's healthcare tool recieves award.

6) Pune/Nasik : Water supply to city bazaar are affected.

7) New Delhi : Thackray, LK get SC notice on Babri.

8) New Delhi : I accept responsibility for CVC appointment, says Manmohan.

9) New Delhi : Veteran Congress leader Arjun Singh dies at 81.

10) Pune : Medical fee hike from next academic year.

11) Nagpur : Heat wave.

12) New Delhi : Delhi court allows closure of Bofors case.

मराठी भाषांतर

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य**.*
*२) उजवीकडील अंक **गुण** दर्शवितात.*
*३) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.*

१. अ) माध्यम समुच्चयाच्या वृत्तदालनात (कन्व्हर्जंट न्यूजरूम) काम करणाऱ्या उपसंपादकाच्या अंगी कोणती गुणसंपदा व कौशल्ये असावयास हवीत ? १०

किंवा

ब) कन्व्हर्जंट वृत्तदालनाचे स्वरूप व कार्यपद्धती कशी असते ते सांगा. १०

२. अ) संगणकावरील पानांच्या मांडणीमुळे वृत्तपत्राच्या सजावटीसंबंधीच्या संकल्पना व प्रत्यक्ष व्यवहारात कसा बदल झाला आहे ते सांगा. १०

किंवा

ब) वृत्तपत्र मांडणीची नवी तंत्रे आणि साधने कोणती ते सांगा. १०

३. पुणे किंवा नाशिक येथून प्रसिद्ध होणाऱ्या दैनिकात रात्रपाळीस मुख्य उपसंपादक या नात्याने काम करीत असताना पुढील बातम्यांच्या आधारे पहिले पान कसे लावाल त्याचा आराखडा द्या. २०

सूचना :

क) सोबत दिलेल्या डमीचा वापर करा आणि **बातम्यांच्या निवडीची सविस्तर कारणे उत्तरपत्रिकेत लिहा.**

ख) व्यंग्यचित्रे, तापमान, छायाचित्रे व जाहिरात यांच्या जागा दाखवा.

ग) बातम्यांची निवड तुम्ही करा आणि एकूण संख्याही तुम्ही ठरवा.

घ) मथळ्यांना टंकाकार व स्तंभाकार द्या (उदा. ३६ पाँ बोल्ड X ३ कॉलम्स्).

च) **डमी कागदावर तुमचा परीक्षा क्रमांक लिहा व तो तुमच्या उत्तरपत्रिकेस जोडा.**

१) नवी दिल्ली : बालकांच्या छळवणुकीच्या प्रतिबंधाचे विधेयक आज केंद्रीय मंत्रिमंडळापुढे.

२) नवी दिल्ली : सर्वोच्च न्यायलयाने राजा यांना फटकारले.

३) इस्लामाबाद : पाकिस्तानच्या अल्पसंख्याक मंत्र्याची हत्त्या.

४) ढाका : ग्रामीण बँकेचे संस्थापक युनूस यांची हकालपट्टी.

५) पुणे : सीडॅकच्या आरोग्य साधनास पुरस्कार.

६) पुणे/नाशिक : शहराच्या बाजारपेठेतील पाणीपुरवठ्यावर परिणाम.

७) नवी दिल्ली : बाबरी प्रकरणी बाळ ठाकरे आणि अडवाणी यांना नोटिस.

८) नवी दिल्ली : सी. व्ही. सी. नेमणुकीची जबाबदारी पंतप्रधानांनी स्वीकारली.

९) नवी दिल्ली : ख्यातनाम राजकीय नेते अर्जुनसिंग यांचे निधन.

१०) पुणे : पुढील शैक्षणिक वर्षापासून वैद्यकिय शिक्षण शुल्कात वाढ.

११) नागपूर : उष्णतेची लाट.

१२) नवी दिल्ली : बोफोर्स प्रकरण गुंडाळण्यास दिल्लीच्या न्यायालयाची परवानगी.

Seat No.

[3912] – 204

M.A. M.C.J. (Semester – II) Examination, 2011
Paper – 204 : WORLD VIEW : ISSUES, IDEAS AND CHALLENGES (2)
(Semester Pattern)

Time : 2 Hours Total Marks: 40

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory****.*
2) Figures to the ***right*** *indicate marks.*

1. A) Explain the concept of 'Modern Nation-State'. Discuss its importance and relevance in today's world. **(10)**

OR

B) 'Global War against Terrorism' is vital to the existence of civil society. Discuss. **(10)**

2. A) Disaster in Japan has raised questions about the safety of nuclear power plants world over. Discuss. **(10)**

OR

B) State and explain the problems of sustainable and inclusive development in India. **(10)**

3. Write short notes (**any four**) : **(20)**

i) Obama's visit to India

ii) Multi-culturalism

iii) P.J. Thomas

iv) Jasmine Revolution

v) Raymond Davis

vi) Dalai Lama

vii) ICC World Cup 2011

viii) Food inflation.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

*सूचना : १) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.*
*२) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.*

१. अ) आधुनिक राष्ट्र–राज्याची संकल्पना स्पष्ट करा. सध्याच्या जगातील त्याचे महत्त्व व प्रस्तुतता स्पष्ट करा. **(१०)**

किंवा

ब) 'दहशतवादविरोधी जागतिक लढा' नागरी समाजाच्या अस्तित्वासाठी अतिशय महत्त्वाचा आहे. या विधानाची चर्चा करा. **(१०)**

२. अ) जपानवर कोसळलेल्या आपत्तीमुळे जगभरातील अणुविद्युतनिर्मिती प्रकल्पांच्या सुरक्षिततेबाबत प्रश्नचिन्ह उभे राहिले आहे. या विधानाची चर्चा करा. **(१०)**

किंवा

ब) भारतात शाश्वत आणि सर्वसमावेशक विकास घडवून आणण्यातील अडचणी नमूद करून त्यांची चर्चा करा. **(१०)**

३. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **(२०)**

क) ओबामांची भारतभेट

ख) बहुसांस्कृतिकता

ग) पी.जे. थॉमस

घ) जस्मिन क्रांती

च) रेमंड डेव्हिस

छ) दलाई लामा

ज) आयसीसी विश्वचषक १०११

झ) खाद्यपदार्थांची चलनवाढ.

M.A. M.C.J. (Semester Pattern) (Semester – II) Examination, 2011
Paper 207 : RADIO JOURNALISM (I)

Time : 2 Hours Max. Marks : 40

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures to the **right** indicate marks.*

1. a) Do you think it is necessary to adopt a different writing style while writing a radio script ? Why ? Demonstrate the difference between writing for the print media and radio, by writing a 80-100 word news item in both styles. **15**

OR

b) If you are asked to conduct 10 min. interview with a person involved in the top news story of this week, whom would you invite, why, how would you prepare for the interview and which important five questions will you ask him ? **15**

2. a) Explain, with suitable examples, how voicecsats, phonos, sound bytes, actualities be used effectively in a radio news bulletin. **15**

OR

b) Compare the strengths and weaknesses of radio with those of newspapers and TV. **15**

3. Write short notes on **any two** of the following : **10**

i) Digital sound recording

ii) Radiogenic voice

iii) Function of headlines in a news bulletin

iv) Good Radio reporter's qualities.

मराठी भाषांतर

सूचना : *१) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.*
*२) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.*
*३) उजवीकडील अंक **गुण** दर्शवतात.*

१. क) नभोवाणीसाठी लेखन करताना भिन्न लेखनशैली अंगीकारणे आवश्यक आहे असे आपल्याला वाटते का ? त्याची कारणे काय ? मुद्रित माध्यमासाठीचे वृत्तलेखन आणि नभोवाणीसाठीचे लेखन यांतील फरक, सुमारे ८०–१०० शब्दांची बातमी दोन्ही प्रकारे लिहून स्पष्ट करा. १५

किंवा

ख) चालू आठवड्यातील सर्वांत महत्त्वाच्या बातमीशी संबंधित एका व्यक्तीची दहा मिनिटांसाठी मुलाखत घेण्यास तुम्हाला सांगितले तर तुम्ही कुणाची मुलाखत घ्याल ? त्यामागील कारणे, मुलाखतीची तयारी तुम्ही कशी कराल व सर्वांत महत्त्वाचे कोणते पाच प्रश्न विचाराल ते सविस्तर लिहा. १५

२. क) नभोवाणीच्या बातमीपत्रात व्हॉइसकास्ट, फोनो, साउंड बाईट, ॲक्चुॲलिटी इत्यादींचा वापर कसा करता येतो ते सोदाहरण स्पष्ट करा. १५

किंवा

ख) वर्तमानपत्रे व चित्रवाणी यांच्या तुलनेत नभोवाणीची शक्ती स्थळे व मर्यादा स्पष्ट करा. १५

३. पुढीलपैकी कोणत्याही **दोन** विषयांवर टीपा लिहा : १०

क) डिजिटल ध्वनीमुद्रण

ख) नभोवाणीला सुयोग्य आवाज

ग) बातमीपत्रातील ठळक बातम्या

घ) चांगल्या नभोवाणी वार्ताहराची वैशिष्ट्ये.

[3912] – 208

M.A. M.C.J. (Semester – II) Examination, 2011

Paper – 208 : NEW MEDIA (I)

(Semester Pattern)

Time : 2 Hours Total Marks: 40

Instructions *: 1)* ***All*** *questions are* ***compulsory.***

2) Figures to the ***right*** *indicate marks.*

1. A) Discuss the characteristics of New Media. **(15)**

OR

B) Discuss the role of New Media in 21st century. **(15)**

2. A) How New Media played important role in the Egyptian Revolution ? **(15)**

OR

B) What are the tools of a multi-media journalist ? Explain multi-media storytelling with suitable examples. **(15)**

3. Write short notes (**any two**) : **(10)**

i) Media Convergence

ii) Facebook: Pros and cons

iii) Hyperlinks

iv) Internet as news source.

P.T.O.

मराठी रूपांतर

*सूचना : 1) **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.*

*2) मूळ **इंग्रजी** प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.*

१. अ) नवमाध्यमांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. **(१५)**

किंवा

ब) एकविसाव्या शतकात नवमाध्यमांच्या भूमिकेची चर्चा करा. **(१५)**

२. अ) इजिप्तमधील क्रांतीत नवमाध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा. **(१५)**

किंवा

ब) बहुमाध्यम पत्रकाराची साधने कोणती ? बहुमाध्यम कथाकथनाचे (स्टोरीटेलिंग) स्वरूप उदाहरणांसह स्पष्ट करा. **(१५)**

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**): **(१०)**

क) माध्यम समुच्चय (मीडिया कॉन्व्हर्जन्स)

ख) फेसबुक: फायदे आणि तोटे

ग) हायपरलिंक्स

घ) इंटरनेट: बातम्यांचा स्रोत.

M.A. M.C.J. (First Year) Examination, 2011
Paper – XI
MEDIA MANAGEMENT AND PRODUCTION
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

***Instruction**: Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Who controls media ? Management or external forces like politicians and market ? Offer your views.

   OR

   State how media Management is different from management of other organisations. **(10)**

2. Write an elaborative note on ownership patterns of mass media in India.

   OR

   Every department is equally important in media organisation. Comment. **(10)**

3. Identify and explain the role of technology in Newspaper production and Electronic media.

   OR

   Media in India have almost created a huge industry. Examine this statement from management point of view. **(10)**

4. Write short notes **(any four)** : **(20)**

   1) Social media management
   2) Managing Broadcast station
   3) Attractive packages for newspaper selling
   4) Readership surveys
   5) Legal aspects in media management
   6) Recruitment policy for electronic media.

मराठी रूपांतर

***सूचना : उजवीकडील** आकडे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. माध्यमांवर नियंत्रण कोणाचे असते ? व्यवस्थापनाचे की राजकारणी आणि बाजारपेठ अशा बाह्य शक्तींचे ? तुमचे मत सांगा.

किंवा

अन्य संस्थांच्या व्यवस्थापनापेक्षा माध्यमांचे व्यवस्थापन वेगळे कसे असते ते सांगा. **(१०)**

२. भारतातील माध्यमांच्या मालकीपद्धती विषयी टिपण लिहा.

किंवा

माध्यम व्यवस्थापनात प्रत्येक विभाग महत्वाचा असतो–विशद करा. **(१०)**

३. वृत्तपत्राची निर्मिती आणि इलाक्ट्रॉनिक माध्यमात तंत्रज्ञान कोणती भूमिका बजावते ? स्पष्ट करा.

किंवा

'माध्यमांनी भारतात एक मोठा उद्योगच उभा केला आहे ? व्यवस्थापनाच्या दृष्टी ने या विधानाचा परामर्श द्या. **(१०)**

४. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **(२०)**

१) सामाजिक माध्यमांचे व्यवस्थापन

२) नभोवाणी केंद्राचे व्यवस्थापन

३) वृत्तपत्र विक्री साठी आकर्षक सवलती

४) वाचक पाहणी

५) माध्यम व्यवस्थापन आणि कायदा

६) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमासाठी भरती विषयक धोरण.

M.A. M.C.J. (Second Year) Examination, 2011
Paper – II : RADIO JOURNALISM AND PRODUCTION
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

Instruction : *Figures to the* ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. Discuss with illustration, the important stages of radio news bulletin.

OR

Analysis the popularity of phone in (Hallo) programmes on Radio. **15**

2. What is successful Radio Interview ? What are characteristic requirements of an ideal interviewer ?

OR

'Radio Advertising is a challenging field'. Discuss. **15**

3. Write short notes (**any four**) : **20**

a) Musical Programmes of Radio.

b) Radio Jocky : a challenging opportunity.

c) Role of Radio in Disaster Management.

d) Live broadcast of sports commentaries.

e) Radio for health awareness.

f) Different formats of Radio Programmes.

मराठी रूपांतर

1. रेडिओ बातमीपत्राच्या (न्यूज बुलेटीन) निर्मितीतील महत्त्वपूर्ण टप्प्यांची सोदाहरण चर्चा करा.

OR

फोन इन कार्यक्रमांच्या लोक प्रियतेची कारण मीमांसा करा. **15**

2. यशस्वी रेडिओ मुलाखतीचे रूप कसे असते हे विशद करून आदर्श मुलाखत कारासाठी आवश्यक गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

OR

'रेडिओ जाहिरात एक आव्हानात्मक क्षेत्र आहे' या विधानाची चर्चा करा. **15**

3. टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **20**

अ) रेडिओचे संगीत विषयक कार्यक्रम

ब) रेडिओ जॉकी : एक आव्हानात्मक संधी

क) नैसर्गिक आपत्ती व्यवस्थापनात रेडिओची उपयुक्तता

ड) क्रीडा समालोचनाचे प्रत्यक्ष (लाईव्ह) प्रसारण

ई) आरोग्य जागृती आणि रेडिओ प्रसारण

फ) रेडिओ कार्यक्रमांच्या विविध शैली (फॉर्मेटस्).

Second Year M.A. M.C.J. Examination, 2011
Paper – III : TELEVISION, JOURNALISM AND PRODUCTION
(Annual Pattern)

Time : 2 Hours Total Marks : 50

***Instruction: Figures** to the **right** indicate **full** marks.*

1. Do you think a TV reporter's job is more demanding than a newspaper reporter's and requires a different skill set ? Why ?

OR

What do you understand by 'news package' ? Explain with examples, how 'packages' are prepared. **15**

2. What are the camera shots and angles ? How are they used for coverage of news events ?

OR

Trace the development of TV journalism in India since the arrival of satellite channels in India. **15**

3. Write short-notes on **any four** : **20**

a) Your favourite TV anchor.

b) Use of graphics in TV news.

c) Video Editing Software.

d) DTH.

e) OB. Van.

f) Digitalisation of TV.

मराठी रूपांतर

सूचना : *उजवीकडील **अंक** प्रश्नाचे **पूर्ण** गुण दर्शवितात.*

१. वृत्तपत्र वार्ताहरापेक्षा दूरचित्रवाणी वार्ताहरांते अधिक क्षमता लागतात तसेच दूरचित्रवाणी वार्ताहराला वेगळ्या कौशल्यांची ही आवश्यकता असते असे तुम्हाला वाटते काय ? का ?

किंवा

वृत्तसंपुटे (न्यूजपॅकेज) कशाला म्हणतात ? विविध न्यूज पॅकेज कशी तयार करतात हे उदाहरणासह स्पष्ट करा. **१५**

२. कॅमेरा शॉटस् व एँगल्स म्हणजे काय ? एखाद्या घटनेच्या वार्तांकनात त्यांचा वापर कसा केला जातो ?

किंवा

भारतातील दूरचित्रवाणी पत्रकारितेच्या उपग्रह वाहिन्यांपासूनच्या वाटचालीतील विविध टप्यांची माहिती द्या. **१५**

३. टीपा द्या.(कोणत्याही **चार**): **२०**

अ) तुमचा आवडता टी.व्ही. अँकर.

ब) दूरचित्रवाणी बातम्यात ग्राफिक्सिचा वापर.

क) व्हिडिओ चित्रफीत संपादन आज्ञावरती.

ड) डी टी एच.

इ) ओ बी व्हॅन.

फ) दूरचित्रवाणीचे डिजिटलायझेशन.

M.A. M.C.J. Second Year Examination, 2011
Paper – V : COMMUNICATION RESEARCH
(Annual Pattern)

Time : 3 Hours Max. Marks : 75

***Instruction**: Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Do you think that media practitioners are more interested in results of audience research and not so much in the findings of research about media effects ? What are the reasons behind it ?

   OR

   What do you understand by the term 'research' ? Explain, with relevant examples, why scientific research is important for the development of an academic discipline ? **15**

2. Explain the merits and demerits of survey as a research method. Why is framing of the questionnaire considered a vital step in conducting a survey ?

   OR

   Nowadays the Internet is used widely as a reference source, especially for writing introduction, review of literature etc. In what forms is reference material available on the Internet ? How can we ascertain its authenticity ? **15**

3. Why is sampling an important stage in research process ? What are the various methods of selecting sample ?

   OR

   Describe field observation as a research method and explain, with suitable examples, the four different ways of conducting it. **15**

4. Prepare a preliminary research design for any one of the following research topics. (The Research Design should **at least** contain a brief note on the a importance/ relevance of the topic, research method to be used, sample size and sampling method, time and money estimates). **15**

   i) Photographs published in Indian newspapers after Tsunami in Japan.

   ii) Listeners' feedback about running cricket commentary on radio.

   iii) Why do contemporary newspapers cover entertainment news extensively ?

   iv) Support mobilised for Anna Hazare's agitation using social media.

5. Write short notes on **any three** : **15**

   a) Moderator's role in Focus Group Discussion

   b) Bibliography

   c) Mean, mode and median

   d) Independent variables

   e) Abstract of a research project

   f) Open-ended questions.

मराठी रूपांतर

सूचना : ***उजवीकडील*** *अंक* ***गुण*** *दर्शवितात.*

१. माध्यम व्यावसायिकांना माध्यमांच्या परिणामांसंबंधीच्या संशोधनाच्या निष्कर्षांपेक्षा प्रेक्षक/वाचक पाहण्यांच्या निष्कर्षांत अधिक रस असतो असे तुम्हाला वाटते का ? त्यामागील कारणे कोणती ?

किंवा

'संशोधन' या संज्ञेतून तुम्हाला काय बोध होतो ? एखाद्या विद्याशाखेच्या विकासासाठी शास्त्रीय संशोधन कसे उपयुक्त ठरते ते सोदाहरण स्पष्ट करा. **१५**

२. सर्वेक्षण या संशोधनपद्धतीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा. प्रश्नावली तयार करणे ही सर्वेक्षणातील एक महत्त्वाची पायरी का मानली जाते ?

किंवा

अलीकडे संदर्भस्रोत म्हणून–विशेषत: प्रस्तावना, पूर्वसाहित्याचा आढावा इ. लिहिण्यासाठी इंटरनेटचा वापर मोठ्या प्रमाणावर केला जातो. इंटरनेटवर कोणकोणत्या रूपांत संदर्भसाहित्य उपलब्ध असते ? त्या साहित्याची विश्वासार्हता कशी पडताळता येते ? १५

३. नमुनानिवड हा संशोधनप्रक्रियेतील एक महत्त्वाचा टप्पा का आहे ? नमुनानिवडीच्या विविध पद्धती कोणत्या ?

किंवा

क्षेत्रीय निरिक्षणाचे संशोधन पद्धती म्हणून वर्णन करा आणि क्षेत्र निरीक्षण करण्याच्या चार उपपद्धतींचे सोदाहरण स्पष्टीकरण द्या. १५

४. पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयासंबंधीचा प्राथमिक संशोधन आराखडा तयार करा. (या आराखड्यात **किमान** आवश्यक असलेला तपशील: विषयाचे महत्त्व, संशोधनाची पद्धत, नमुन्याचा आकार आणि निवड, संशोधनासाठी लागणारा अंदाजे वेळ आणि पैसा) १५

क) जपानमधील सुमानीनंतर भारतीय वृत्तपत्रांत प्रसिद्ध झालेली छायाचित्रे.

ख) रेडिओवरील धावत्या क्रिकेट वर्णनाविषयी श्रोत्यांची मते.

ग) सद्यकालीन वर्तमानपत्रांत करमणूकविषयक मजकूर मोठ्या प्रमाणात का प्रसिद्ध केला जातो ?

घ) सोशल मीडियाचा वापर करून अण्णा हजारे यांच्या आंदोलनाला मिळवलेला पाठिंबा.

५. पुढीलपैकी कोणत्याही **तीन** विषयांवर टीपा लिहा : १५

क) विषयकेंद्रित चर्चेत सूत्रसंचालकाची भूमिका

ख) ग्रंथसूची

ग) मीन, मोड व मीडियन

घ) स्वतंत्र चले

च) संशोधन प्रकल्पाचा सारांश

छ) स्वेच्छोत्तरी (ओपनएंडेड) प्रश्न.

Diploma in Journalism वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम) Examination, 2011
(नवा अभ्यासक्रम)
प्रश्नपत्रिका क्र – ४ : संज्ञापनशास्त्राची ओळख आणि माध्यमविषयक कायदे

वेळ : २ तास | एकूण गुण : ५०

सूचना : *१) **सर्व** प्रश्न **आवश्यक.***
*२) उजवीकडील अंक **गुण** दर्शवितात.*

१. अ) जनसंज्ञापनाच्या प्रक्रियेचे स्वरुप विषद करून दूरचित्रवाणीवरील बातम्यांचा प्रेक्षकांवर पडणारा प्रभाव कसा असू शकतो ते विषद करा. **१५**

किंवा

ब) दृकश्राव्य संज्ञापनातही नि:शब्द संज्ञापनाचा वर कशा तऱ्हेने होतो ते सोदाहरण स्पष्ट करा. **१५**

२. अ) बदनामी म्हणजे काय याची व्याख्या सांगून त्यातील बचावांची चर्चा करा. **१५**

किंवा

ब) मुद्रणाधिकाराचा अधिकार स्पष्ट करून आजच्या काळातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. **१५**

३. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **२०**

अ) ई–वृत्तपत्राचे सद्यस्थितीतील महत्त्व

ब) मोबाईल फोनचा वापर व सिटिझन जर्नालिझम

क) नि:शब्द संज्ञापन

इ) माहितीच्या अधिकाराचे महत्त्व

फ) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य

ग) संसदेचा हक्कभंग

डिप्लोमा इन जर्नालिझम वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम) परीक्षा २०११
(नवा अभ्यासक्रम)
प्रश्नपत्रिका क्र – ६
चालू घडामोडी आणि आधुनिक महाराष्ट्र

वेळ : ३ तास | एकूण गुण : ५०

१. अ) टू–जी स्पेक्ट्रम गैरव्यवहाराने काँग्रेस पक्ष राजकीय दृष्ट्या अडचणीत सापडला, याविषयी चर्चा करा. **१०**

किंवा

आ) अरब जगतातील अस्थिरतेमागील फेसबुक, ट्विटरसारख्या नवमाध्यमांची भूमिका कोणती होती, याची चर्चा करा.

२. अ) 'आदर्श' गैरव्यवहाराने अशोक चव्हाण यांना मुख्यमंत्रिपद सोडावे लागले, या घटनेची कारणे स्पष्ट करा. **१०**

किंवा

आ) सार्क आणि आसिआनसारख्या संघटनांतील भारताचे योगदान किती महत्त्वाचे आहे, हे स्पष्ट करा.

३. अ) विश्वकरंडक क्रिकेट स्पर्धेतील सचिन तेंडुलकरचा सहभाग किती महत्त्वाचा आहे, याची चर्चा करा. **१०**

किंवा

आ) ठाण्याच्या साहित्य संमेलनातील वादाची कारणे काय होती ? हे स्पष्ट करा.

४. टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : **२०**

१) पंडित भीमसेन जोशी
२) उत्तम कांबळे
३) वीरेंद्र सेहवाग
४) रामदेव बाबा
५) अर्जुन सिंह
६) पाकिस्तानातील स्फोटक स्थिती
७) साईना नेहवाल
८) जनगणना

[3912] – 101

Diploma in Journalism (English Medium) Examination, 2011
Paper – I : HISTORY OF MARATHI JOURNALISM, MODERN INDIA AND MAHARASHTRA

Time : 3 Hours Max. Marks : 100

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures in **brackets** indicate marks.*

1. a) 'Press should always take on the ruling class as Mr. Hicky did.' Do you agree with this statement ? Elaborate. **(10)**

OR

b) How did Raja Ram Mohan Roy use his skills and vision as a journalist ? **(10)**

2. a) Gandhiji had a special way of communicating his messages to the masses. Explain his ways and how he used the newspapers for this purpose. **(10)**

OR

b) Trace the history of any one of the leading Marathi/English newspapers in Maharashtra. **(10)**

3. Write short notes on **any three** of the following : **(15)**

a) Internal Emergency of 1975 and newspapers.

b) Bal Shastri Jambhekar.

c) Rise of Marathi newspapers in the past 10 years.

d) Dr. Babasaheb Ambedkar's journalism.

e) Contemporary Influential Marathi Journalists.

f) Govind Talwalkar

4. a) India could not get the full advantage of the industrial revolution. But could it make the most of the information revolution ? Explain with suitable examples. **(10)**

OR

b) It has been almost two decades since India adopted policy of globalization, privatization and liberalization. Has it yielded the desired results ? **(10)**

P.T.O.

5. a) Though we know that removing regional imbalance in Maharashtra is a key to its all round progress, we have not actually been able to do so in the past 50 years. What are the reasons ? **(10)**

OR

b) Right to education is a revolutionary step for a country like India. But is the government doing enough to ensure its implementation ? **(10)**

6. a) Write short notes on **any three** of the following : **(15)**
   a) Bomb blast in Pune
   b) Samyukta Maharashtra Movement
   c) Rise of Marathi TV channels
   d) India's rising sports stars
   e) Maharashtra - Karnataka Border dispute
   f) Save Girl Child.

7. a) Why has Maharashtra not been able to tap all its natural resources to supply required amount of power to all areas and sectors ? **(15)**

OR

b) Maharashtra has been facing severe climate changes in the past few years ? What are the reasons for it ? **(15)**

8. Write short notes on **any two** of the following : **(15)**
   a) Emerging metros in Maharashtra
   b) Western Ghats
   c) Coastline of Maharashtra
   d) Rabi crops of Maharashtra
   e) Employment Guarantee Scheme
   f) Sex-ratio in Maharashtra.

Diploma in Journalism (English Medium) Examination, 2011
Paper – III : REPORTING (Theory and Practical)

Time : 3 Hours Max. Marks : 100

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures in **brackets** indicate marks.*

(A) Theory

1. a) Do you think that news reports are gradually vanishing from the face of the daily newspaper and that will soon make reporters redundant ? Comment. **(15)**

OR

b) What are the rights and responsibilities of a newspaper reporter ? Does he have to also deal with certain restrictions ? **(15)**

2. a) 'Use of inverted pyramid format, shorter sentences and objectivity in writing news are no longer the norms in news writing'. What has brought about this change ? Do you justify it ? Why ? **(15)**

OR

b) Can the 'nose for news' be developed with training and practice ? Explain your views with suitable examples. **(15)**

3. Write short notes on **any three** of the following : **(20)**

i) Can gossip be a source of news ?
ii) Celebrity as a news value.
iii) Using quotes in news writing.
iv) Developing news sources.
v) Covering municipal corporation.

(B) Practical

4. Write a news report based on the following paragraph. (In place of the blank spaces you may use names of your choice.) **(15)**

   On the occasion of its 75 years _____ School organized a special programme. Programme was organised at _____. It started at 8 a.m. Principal of the school _____ , Chief Minister _____, Mayor _____ and noted Hindi film actor _____ were present on this occasion. First guests were welcomed. Then the principal _____ spoke. Then the mayor announced a grant of Rs. 10 lakh for the school. He said the school should admit 5 poor students free every year. Then the actor _____ spoke about his days in the school. He said all the plays that he took part in the school made him realise that he enjoyed acting. The Chief Minister praised the school for imparting quality education in Marathi. He announced the government's decision to give a 10 acre land for school's expansion. He said that education in mother tongue is most important. Meritorious students were given prizes at the Chief Minister's hand. School's first student who is a retired army general and is now 80 years old donated 8 lakh rupees to the school.

5. Explain how you will proceed to prepare to report the following : **(15)**
   i) Hockey match between India and Pakistan
   ii) Passing out parade at NDA
   iii) Launching of a radio telescope.

6. The results of engineering and medical CET will be announced today. Name at least four different stories, related to the results, that you can report. Explain each story idea and its relevance in brief. **(20)**

Diploma in Journalism (English Medium) Examination, 2011
Paper – VI : NEWSPAPER PRODUCTION, MANAGEMENT, PUBLIC RELATIONS AND ADVERTISING

Time : 3 Hours Max. Marks : 100

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures in **brackets** indicate marks.*

1. a) "In this age of group and chain media it is difficult to survive as a stand-alone newspaper". Do you agree ? Critically examine this statement citing relevant examples. **(15)**

OR

b) Apart from news dissemination, the management of media houses is giving importance to organizing events as well. Trace the emergence of this trend and comment on its effects on editorial functions. **(15)**

2. Write short notes on **any two** of the following : **(10)**
   a) Newspaper distribution network
   b) Managing Editor
   c) Advertising versus Editorial
   d) Does a newspaper need to build PR ?

3. a) Elaborate on the functioning of the Printing Department in a newspaper organization. **(15)**

OR

b) Elucidate the growing contribution of computers in newspaper production process. **(15)**

4. Write short notes on **any two** of the following : **(10)**
   a) Newsprint
   b) Plate-making function
   c) Color separation
   d) Editing photographs on computer.

5. a) What are internal publics and external publics in Public Relations activity ? Why is it important to communicate with both of them ? **(15)**

OR

b) How is Public Relations different from advertising ? **(15)**

6. Write short notes on **any two** of the following : **(10)**
   i) Importance of Writing in PR
   ii) Challenges in Corporate Branding
   iii) Crisis Management as a PR function
   iv) Code of conduct for PR.

7. a) If you are in charge of an advertising campaign for the launching of a new Italian restaurant in town, which different mass media (along with the medium, name the specific publications, channels, locations etc.) will you use and why ? **(15)**

OR

b) Describe in detail any TV ad that you like most; and explain its artistic values as well as how it persuades the consumer to buy the brand.

8. Write short notes on **any two** of the following : **(10)**
   i) Copy elements of a print advertisement
   ii) Celebrity Advertising
   iii) Internet as an advertising medium
   iv) The AIDA formula.

Diploma in Journalism (English Medium) Examination, 2011
Paper – II : PRINCIPLES OF JOURNALISM AND MEDIA LAWS

Time : 2 Hours Max. Marks : 50

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures in **brackets** indicate marks.*

1. a) A free and responsible press is essential for the survival of democracy in any country. Comment. **(15)**

OR

b) Though objectivity is believed to be the mainstay of quality journalism, absolute objectivity is impossible. Discuss this statement citing examples from a journalists functioning. **(15)**

2. Write short notes on **any two** of the following : **(10)**

i) Paid News

ii) Right to privacy

iii) Protecting the source

iv) Code of Conduct for journalists.

3. a) What are the provisions in the Constitution of India that guarantee Freedom of the Press ? What are the restrictions on that freedom ? **(15)**

OR

b) What precautions do journalists have to take to avoid facing cases Contempt of Court ? **(15)**

4. Write short notes on **any two** of the following : **(10)**

i) Defamation

ii) Press Council of India

iii) Laws regarding advertising

iv) RTI.

Diploma in Journalism (English Medium) Examination, 2011
Paper – IV : EDITING, EDITORIAL AND FEATURE WRITING
(Theory and Practical)

Time : 3 Hours Max. Marks : 100

*Note : 1) **All** questions are **compulsory**.*
*2) Figures in **brackets** indicate marks.*

A (Theory)

1. a) What is the importance of the news agencies for the editorial desk ? What are main do's and dont's of editing a news agency copy ? **(15)**

OR

b) With reference to the role of an editor, explain the difference between self-regulation and censorship. **(15)**

2. a) With reference to any one daily newspaper, the editorials of which you read regularly. Discuss how the editorials reflect the ideology, principles of the newspaper management. **(15)**

OR

b) Why is it important to arrange a feature logically ? What are the main ingredients of a reasonably good feature that can help the logical arrangement ? **(15)**

3. Write short notes on **any four** of the following : **(20)**

a) Tabloid.

b) Weekly Supplements.

c) Intro of a feature.

d) Middle.

e) Importance of the lead in a feature.

f) The role of Editor in a newspaper.

g) Types of layouts.

h) Good headings.

B (Practical)

1. Prepare a dummy of the first page of a national newspaper published from Mumbai. Use the dummy sheet provided to you. Attach the sheet to your answer book. **(15)**

   a) Select any number of news stories from the following list.

   b) Indicate spaces for photograph/s, box cartoon, temperatures, solus advt.., etc.

   c) Mark the point size and column width of headlines clearly. (e.g. 48 pt. × 3 cols.)

News

1. Chennai : Raja's aid found dead
2. Tokyo : Nuclear threat increases
3. Mumbai : Gidwani owned three flats in Adarsh
4. New Delhi : Tarapur reactor safe
5. New Delhi : 9.5% interest on 'Employees Provident Fund'
6. New Delhi : CVC row- Chavan will make a statement in two days
7. New Delhi : Scientists brief PM on nuclear safety
8. New Delhi : Chargesheet against Raja and three others by March 31
9. New Delhi : BJP shuts Rajya Sabha over Income Tax order to Gujarat
10. Mumbai : Sensex goes up a bit
11. Kolkata : Police Chief's transfer sought
12. Mumbai : Goldman Sachs acquires Asset Management
13. Washington : US scientists reach Japan
14. Pune : Three year old falls from bus, dies
15. Vienna : International Film Festival inaugurated.

2. You have been asked to write an interview-based feature on any one of the following. Prepare a list of 10 questions (related to recent events because of which they are in news) you will ask in the interview. Also write the lead paragraph of the proposed feature. (Do Not write the entire feature). **15**

   a) Suresh Kalmadi b) Mahendra Singh Dhoni c) Anil Kakodkar

3. Rewrite the following copy correctly, to make it ready for publication. Give a suitable dateline and heading for the item. **10**

   itsa match-up That in variably ends up gaining immense mileage At times, more than the multi-national tournament itself. And it won't be the first time that a World Cup would have been reduced to a mere side-show in anticipation of an India-Pakistan

clash. It is no secret that the predominant purpose of going though a World Cup schedule as soon as. it comes to print for most cricket fans in both countries is to put a red-mark around the scheduled date of the highly-anticipated clash. And in the case of the two teams landing up in different groups, to start indulging in permutations and combinations in order to ascertain how and when India and Pakistan could eventually meets during the later stages of the tournament And going into the last week of the league stages, it weren't surprising that it would be no different this time around. With pakistan set to Finish fourth in their group unless they overcome the un defeated. Australians in Colombo on Saturday, and India likely to top Group b – and scheduled to play all their knockout matches at home – it appear that the mother of all World Cup battles (one that India dominates with a 4-0 margin) could be all most up on us.

4. a) Based on last one weeks events, suggest two topics for features to be published the city supplement of a reputed newspaper. Explain the relevance and news importance of these topics and indicate the sources you will tap to collect more information about them. (DO NOT write the features). **10**

OR

b) Write letters to the editors on **any two** of the following topics. **10**

i) Proposed metro in Pune

ii) Suicide cases in cities

iii) India's performance in Cricket World Cup

iv) Rising prices of essential commodities.

M.A. M.C.J. (Semester – I) Examination, 2011
Paper 105 : WORLD VIEW : ISSUES, IDEAS AND CHALLENGES (I)
(Semester Pattern)

Time : 3 Hours Total Marks : 80

PART – 1 **(Marks 40)**

Making of Maharashtra

1. A) Explain in brief, how Maharashtra developed its own language and culture through historical perspective. **10**

OR

B) State and explain the significance of the third battle of Panipat in Maratha histrory. **10**

2. A) Explain in detail the concept of Swarajya propagated by Chatrapati Shivaji Maharaj. **10**

OR

B) Discuss in detail the contribution of Mahatma Jotiba Phule in social reforms in Maharashtra. **10**

3. A) What is the place and role of Maharashtra in post-independence development of India ? **10**

OR

B) Has the co-operative movement in Maharashtra lost its significance ? Explain with examples. **10**

4. Write short notes (**any two**) : **10**

a) Demand for separate Vidarbha

b) Panchayat Raj in Maharashtra

c) Lokhitvadi

d) Deities of Maharashtra.

PART – 2 **(Marks 40)**

Current Affairs

1. A) What is 'Jasmine Revolution' ? Why it spread in the Arab world so fast ? Explain with examples. **15**

OR

B) China is fast replacing USA as a next superpower. Do you agree with the statement ? Give reasons. **15**

2. A) There is credibility crisis before the UPA government. Discuss with examples. **15**

OR

B) Can Central Government foster inclusive growth, while containing inflation ? Discuss. **15**

3. Write short notes (**any two**) : **10**

a) Vinayak Sen

b) Yashwant Sonawane

c) WikiLeaks

d) Verdict on Godhra.

मराठी भाषांतर

भाग – १ **(गुण : ४०)**

महाराष्ट्राची जडणघडण

१. अ) महाराष्ट्रात भाषा आणि संस्कृतीचा विकास कसा झाला, हे ऐतिहासिक दृष्टिकोनातून थोडक्यात विशद करा. **१०**

किंवा

ब) मराठ्यांच्या इतिहासात पानिपतच्या तिसऱ्या युद्धाचे महत्व स्पष्ट करा. **१०**

२. अ) छत्रपती शिवाजी महाराजांना अभिप्रेत स्वराज्याची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

किंवा

ब) महाराष्ट्रातील सामाजिक सुधारणांमध्ये महात्मा जोतिबा फुले यांचे योगदान सविस्तर स्पष्ट करा. **१०**

३. अ) भारताच्या स्वातंत्र्योत्तर विकासात महाराष्ट्राचे स्थान आणि भूमिका स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) महाराष्ट्रातील सहकार चळवळीचे महत्त्व कमी झाले आहे का ? सोदाहरण स्पष्ट करा. १०

४. टीपा लिहा (**कोणत्याही दोन**) : १०

क) वेगळ्या विदर्भाची मागणी

ख) महाराष्ट्रातील पंचायत राज

ग) लोकहितवादी

घ) महाराष्ट्राची दैवते.

भाग – २ **(गुण : ४०)**

चालू घडामोडी

१. अ) 'जस्मिन क्रांती' म्हणजे काय ? ती अरब जगतात वेगाने का पसरली ? सोदाहरण स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब) चीन अमेरिकेला मागे सारून भावी महासत्ता म्हणून पुढे येत आहे. या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात का ? कारणे नमूद करा. १५

२. अ) संयुक्त पुरोगामी आघाडी सरकारपुढे ढासळत्या विश्वासार्हतेचे संकट उभे राहिले आहे. या विधानाची सोदाहरण चर्चा करा. १५

किंवा

ब) चलनवाढ नियंत्रणात राखून सर्वसमावेशक विकास साधणे, केंद्र सरकारला शक्य आहे का ? चर्चा करा. १५

३. टिपा द्या (**कोणत्याही दोन**) : १०

क) विनायक सेन

ख) यशवंत सोनवणे

ग) विकिलीक्स

घ) गोध्राप्रकरणी निकाल.

डिप्लोमा इन जर्नालिझम वृत्तपत्रविद्या पदविका (मराठी माध्यम) Examination, 2011
(नवा अभ्यासक्रम)
प्रश्नपत्रिका क्र. – २
वृत्तसंकलन व वृत्तलेखन

वेळ : तीन तास | एकूण गुण : १००

१. सविस्तर उत्तरे लिहा : **२०**

अ) बातमीचे वृत्तपत्रातील स्थान निश्चित करणाऱ्या वार्तामूल्यांचे बातमीदाराच्या दृष्टीने महत्व कोणते ?

किंवा

आ) बातमी आणि वार्तापत्रातील फरक स्पष्ट करा.

२. सविस्तर उत्तरे लिहा : **१५**

अ) वृत्तपत्रे आणि वृत्तसंस्था यांच्या वार्तासंकलनाच्या कामातील साम्य आणि भेद कोणते ?

किंवा

आ) बातमीदाराला वृत्तपत्राच्या ज्ञानेंद्रियाची उपमा का दिली जाते ?

३. टिपा लिहा (**कोणत्याही तीन**) : **१५**

१) हवामानविषयक बातमीदारी

२) लोकरूची वार्ता

३) बातमीचा अग्रभाग

४) बातमीदाराचे संदर्भ ग्रंथालय

५) बातमीदाराची विश्वासर्हता.

४. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा : २०

अ) आपल्या शहरातील महापालिकेच्या निवडणुका तीन महिन्यांनंतर होणार आहेत. या पार्श्वभूमीवर निवडणूकपूर्व वृत्तसंकलनाचे नियोजन करा.

किंवा

आ) दहावीच्या परीक्षेला बसणाऱ्या दृष्टीहीन विद्यार्थ्यांच्या समस्या या विषयावर सुमारे ३०० शब्दांची बातमी लिहा.

५. खालीलपैकी **कोणत्याही एका** विषयावर **२५०** शब्दांपर्यंत लोकरूची वार्ता लिहा. १५

अ) 'गर्भलिंग परीक्षा टाळा, स्त्री-भ्रूणहत्या थांबवा', अशी घोषणा घेऊन जम्मू ते कन्याकुमारी असा सायकल प्रवास करणारा तरूणांचा जथा.

किंवा

आ) पर्जन्यछायेच्या प्रदेशात उपलब्ध पाण्याचा सुयोग्य वापर करून फळबाग आणि गवत शेती करणारे गाव.

६. पुढीलपैकी कोणत्याही **तीन** व्यक्तींच्या मुलाखतींकरता पुर्व तयारी म्हणून प्रत्येकी किमान **पाच** प्रश्नांची यादी करा. १५

१) रत्नाकर गायकवाड

२) नारायण राणे

३) अनिल काकोडकर

४) मेधा पाटकर

५) विश्वास पाटील

६) हरभजन सिंग.

M.A. M.C.J. (Second Year) Examination, 2011
Paper – I : ADVANCED REPORTING AND EDITING
(Annual Pattern)

Time : 3 Hours Max.Marks : 75

Instruction *: Figures to the* ***right*** *indicate* ***full*** *marks.*

1. New technology in communication is now becoming 'fifth estate', explain this statement from reporters angle in the context of Wikileaks, use of social networking sites in 'Jasmine revolution' and Anna Hazare's crusade against corruption.

   OR

   Offer your comment on the way Indian Media reported world cup event. **15**

2. Why indepth reporting has taken centre stage in newspapers ? Give your plan to carry out indepth reporting of any social problem.

   OR

   You have been assigned one story uncovering cyber crime involving college students. As an investigative reporter give your road map. **15**

3. Digital revolution has changed the dynamics of newsroom. Comment.

   OR

   State how the role of newspaper editor has changed in modern times due to market pressures. **15**

4. Big newspapers choice of news reflects the upward mobility of middle class in India. Discuss.

   OR

   What are the challenges involved in reporting from strife torn areas. **15**

5. Write short notes on (**any three**) : **15**
   1) Radiaget
   2) Manufacturing of 'India's Tahrir Square' by national T.V.
   3) Objectivity in news
   4) Reporting of Common Wealth Games
   5) Erasing deadlines.

मराठी रूपांतर

*सूचना : **उजवीकडील** अंक **गुण** दर्शवितात.*

१. संज्ञापनातील नवे तंत्रज्ञान आता 'पाचवीसत्रा' बनाले आहे. विकिलीक्स, सामाजिक संकेतस्थळांचे जाळे वापरून झालेली जस्मीन क्रांती आणि हजारेंचे भ्रष्टाचारविरोधी आंदोलनाचा संदर्भात उपरोक्त विधानाचा वार्ताहराच्या दृष्टीकोनातून परामर्श द्या.

किंवा

भारतीय माध्यमांच्या विश्वचषक वार्तांकनावर भाष्य करा. १५

२. वृत्तपत्रात सखोल बातमी देण्याला महत्व का आले ? कोणत्याही एखाद्या सामाजिक प्रश्नाची सखोल बातमी तुम्ही कशी मिळवाल ते सांगा.

किंवा

महाविद्यालयीन तरुणांचा संबंध असलेल्या संगणक विषयीक गुन्ह्याची बातमी मिळवायला तुम्हाला सांगण्यात आले आहे. शोध पत्रकार म्हणून तुम्ही ती कशी मिळवाल ते सांगा. १५

३. डिजिटल क्रांतीमुळे बातमीदार कक्षातील गणिते बदलती याविधानावर भाष्य करा.

किंवा

बाजाराच्या दहपणामुळे आधुनिक काळात संपादकाची भूमिका कशी बदलती ते सांगा. १५

४. मोठ्या वृत्तपत्रातील बातम्यांच्या निवडीवरून देशातील मध्यमवर्गाला उच्चमध्यमवर्गीय होण्याची आस लागली आहे हेच दिसते – चर्चा करा.

किंवा

हिंसाग्रस्त भागातून बातमी देण्यात कोणती आव्हाने गुंतलेली आहेत ? १५

५. टीपा द्या (कोणत्याही **तीन**) : १५

१) राडियागेट

२) राष्ट्रीय दूरचित्रवाणीने केलेली भारतीय ताहरीर चौकाची निर्मिती

३) बातमीतील वस्तुनिष्ठता

४) राष्ट्रकुल स्पर्धेच्या बातम्या

५) पुसाव्या गेलेल्या डेडलाईन्स.